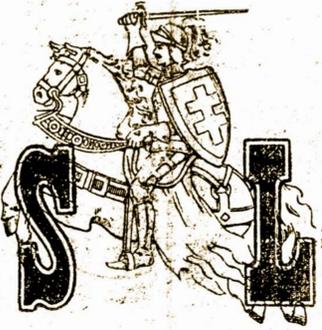

AMERIKOS LIETUVIS

THE LITHUANIAN AMERICAN

No. 8

PHONE PARK 6407.

WORCESTER, MASS. 22 d. Vasario (February), 1923.

KAINA 5 CENTAI.

Vol. IX.

Talkininkai "Pripažino" Klaipėdą Lietuvai.

Lenkai užima neutrališką zoną ir veržiasi į Lietuvą. Kruvini mušiai lietuvių su lenkais. Daug sužeistų lietuvių teko nelaisvėn. Lietuva šaukiasi prie tautų lygos.

KLAIPĖDA "PRIPAŽINO" LIETUVAI.

Paris, Francuzijoj. Galiaus ambasadorių taryba išdavė galutiną sprendimą kaslink Klaipėdos, kurią pripažinta Lietuvai, su taja išlyga, kad Klaipėdos prielauka turės tiesią naudotis ir Lenkija, kuriai bus praveistas karitiorius. Nemunu kaip kad per Danzigą, Visla.

Patėmyt reikia, kad šita "pripažinimą" ambasadorių taryba paskelbė tuojau kaip gavę Lenkijos seimo perleistą 14 dienoj Vasario rezoliuciją, kurioje lenkų seimas griežtai reikalauja suteikti prielaidas prieš Klaipėdos prielaukos, kaip jai reikalingos, lenkų ir pramoniskų žvilgsniu. Lenkų rezoliucija tarybai įteikė Lenkijos užrubežių ministris Skrzynski.

KLAIPĖDOJ NAUJA DIREKTORIJA.

Paris, Francuzijoj. Iš Paryžiaus pasiūsta talkininkų komisija, pasinaudojanti Lietuvos valdžios kompromisu dėl Klaipėdos sukeitimų, nuvykus Klaipėdą ten sudarė naują direktorią, kurioje įėjo tris lietuvius su M. Galdam priešakyje, ir du vokiečiai. Vis Klaipėdos gyventojai. Sudarius naują direktorią, senoji, Simonaičio valdžia panaikinta.

TALKININKŲ KARIUMENĖ NE PALIEKAMA.

London, Anglijoj. Talkininkų komisija įkurusį Klaipėdą naują direktorią ir panaikinusi Simonaičio valdžią, pasitarus telegrafu su ambasadorių taryba Paryžiuje, prisakė talkininkų kariumenei Klaipėdoje pasilikti su pulkininku Tronson, kad apsaugojus lietuvių ir lenkų interesus, arba kitaip sakant, padėjus lenkam Klaipėdoje išgyventi.

LENKAI IMA NEUTRALIŠKĄ ZONĄ.

Vilnius, okupuotoj Lietuvoj. Sulys "tautų lygos" patarimo lenkai pradėjo užimti jiems nurodytą neutrališką zoną 135 mylių ilgume, vietomis įsiveržiant lietuvių pusėn. Lenkija pradėjo gauti užimtas lenkų vietas savo civiliškus ir ginkluotus

kariškus valdininkus. Užimtose vietose jau įstatyta lenkų policija vieton neutrališkos zonos milicijos.

KRUVINAS MUŠIS LIETUVIŲ SU LENKAIS.

Vilnius, okupuotoj Lietuvoj. Lenkai užimdami "tautų lygos" nurodytas jiems vietas neutrališkoj zonoj, pradėjo laužtis ir lietuvių pusėn. Lietuvos šauliai pastoj lenkam kelią ties Puskarne (?) ir čia ištiko kruvinas mušis Varėnos aplinkėse. Mušyje krito apie 20 lenkų ir pusė tiek lietuvių. Lietuviai turėjo pasitraukti, palikdami savo sužeistuosius mušio lauke; juos lenkai paėmė nelaisvėn. Pasitraukdami lietuviai sudinamitavo geležinkelio tiltą ties Vaitavų ir išardė kelią.

LIETUVA PROTESTUOJA PRIEŠ LENKUS.

Paris, Francuzijoj. Lietuvos valdžia pasiuntė aštunų protestą prieš lenkus "tautų lygai" ir tokį jau protestą per atstovybę Paryžiuje, įteikė ambasadorių tarybai, reikalaujant lenkų sudraudimo. Ten pat nurodona, kad ginkluotų lenkų žaibus užpuolė iš pasal Lietuvos kariumė ties Varėna, užmušė apie 25 lietuvius kariuivius ir kelis šimtus jų užeidė. Lietuvos užrubežių ministeris telegrafu pareikalavo tautų lygos, kad ši kuogreičiausia sudraustų lenkus.

POINCAIR APIE LIETUVIŲ - LENKŲ KOVĄ.

Paris, Francuzijoj. Lietuvos legacijai apskundus lenkus už veržimąsi Lietuvon, Francuzijos priemeris Poincair parlamente emėr balsą kalbėjo per tris valandas. Jis aiškinė, kad lenkam imant jiems paskirtą neutrališkos zonos dalį, lietuviai emė pildyti tą ką Lietuvos atstovas Sidzikauskas prie tautų lygos pasakė; emė ir lenkus šaudyti iš kulksvaidžių ir užmušė 50 lenkų, užką lenkai nepasiliko skolingi. Toks konfliktas turi reikšt kilimą jau nuo seniai laukiamos Europoj karės. Karei talkininkams reiktų užbėgti kelią primiau negu Rusija ateis Lietuvai talkon, užpuolant Lenkiją, kurią gelbstint Francuzija tu-

rėtu pamest Ruhrą ir eit Lenkijai talkon. Karės jokia valstybė nepageidauja ir todėl yra reikalas lietuvių-lenkų susikirtimams padaryt galą. Tuomi Poincair savo kalbą baigė.

LIETUVA MOBILIZUOJA KARIUMENĖ.

Varšava, Lenkijoj. Po mušų lenkų su lietuviais prie neutrališkos zonos už Puskarnės kaimą, Lietuvos valdžia paskelbė mobilizaciją visų kariuiviu, kurie iš tarnystos tapo paleisti 1921 ir 1922 metais ir numanoma, kad yra rengiamasi eit išvyt lenkus iš užimtų vietų neutrališkoj zonoj.

PERMATOMI LENKŲ PLANAI.

Ryga, Latvijoj. Lenkų pasiryžimas lyst per neutrališką zoną lietuvių pusėn yra permatoma kaipo planas žingsnis po žingsniu Lietuvos žemę paverzt iš rytų, g Klaipėdos prielaukoj įgijus privilegijas, paskui tas pat bus daroma iš Klaipėdos pusės, suradus šokiąs tokias priežastis. Iš visko aišku, kad talkininkai Lietuvą grūla Lenkijai į nasrus, kad sukėlus Lietuvoj sumišimą ir paskui tuomi pasinaudojant Lenkija Lietuvą galėtų greičiau praryt.

ATMETĖ FRANCUZŲ REIKALAVIMĄ.

London, Anglijoj. Londone atsibuvo konferencija: Francuzijos ministerijos atstovo ir Anglijos darbu ministro, kurioje francuzai reikalavo Anglijos sutikimė leist francuzams naudotis Ruhro provincijoj Anglijos kontrolėj esamu vokiškų geležinkeliu pervežimui Francuzijon vokiškų gėrybių. Anglija francuzų prašymą atmetė.

NUGINKLUOJA VOKIEČIŲ POLICIJA.

Essen, Vokietijoj. Francuzai čia užėmė vokiškų policijos stovyklą ir pradėjo nuginkluot visus policistus. Priežastį tam davė paleistas šuvis iš vienos restauracijos į francuzų oficerą, už ką kaltinama policija. Policijos viršininkas tapo nuginkluotas, surakintas geležiniais ir išgabentas iš miesto, nelaisvėn.

MOKES SKOLA PER 62 METU.

Washington, D. C. Senatas 70 balsų prieš 13 priėmė bilių, kuriomai aprobuojama Anglijos skolos sumojė \$4, 604, 000, 000. Šitą skolą Anglija turės Suvienytoms Valstijoms išmokėt per šešias dešimtis du metu, mokant 3 1/2%. Senatorius Walsh priešingas biliui ir kelia truksmą prieš jo perleidimą.

FRANCUZAI UZDEJO KONTRIBUCIJĄ.

Berlin, Vokietijoj. Francuzų militariška valdžia uždejo ant Kelsenkirchen gyventojų kontribuciją 100, 000, 000 markių užtai, kad susikirtime vokiečių policistų su francuzais kariuivias pašauta vienas francuzas. Vėliaus francuzai vokiečių policistus nuginklavo ir keis jų paėmė nelaisvėn.

SAUGOJA "SKARBUS" GRUVĖSIUOSE.

New York, N. Y. Prie Maiden Lane kilo gaisras šešių augstų name, kuriame buvo susikurę savo biuru 30 bižuterijos pirklių. Gaisrui namą apvaldžius, sulubnis į rusius nugriuvo viso geležinės sėpos, kuriose sukrauta apie už \$2,000,000 brangių akmenų ir kitokių brangumynų, kurie dabai ilsisį gruvėsiuose, saugojami 100 policistų ir 200 valsių kareivių.

REZIGNAVO NEVA DEI LIGOS.

Paris, Francuzijoj. Senato pirmininkas Bourgeois raštu įteikė senato susirinkimui savo rezignaciją, paaiškindamas savo pasitraukimo priežastį, kuriai svarbiausį pamatą stato savinesveikata; jis ten pat pasiūlo atstovu prie tautų lygos, ir yra manoma, kad jis prie tautų lygos netrukus bus paskirtas, kadangi senatė jis turi daug šalininkų, remiančių jį ir jo užimanymus.

PASKANDINO FRANCUZŲ LAIVĄ.

Konstantinopol, Turkijoj. Smirnoj stovintį francuzų karišką laivą turkai paskandino penkais kamuolių šuvis. Francuzija greitai pasiuntė turkų valdžiai raštą,

reikalaujantį pasiaiškino. Tuom patim kartu iš Smirnos pareina žinios, kad turkai iš Andrianopolio išvarė 800,000 krikščioniškų grekų (apie laivo nuskandinimą žinią niekas nepatvirtino).

FRANCUZŲ ŠEIMYNINKAVIMAS ESSENE.

Essen, Vokietijoj. Francuzų militariškas teismas uždejo baudos penkis milijonus markių elektrės žiburių kompanijos direktoriui Busman užtai, kad tas sulaukė žiburius viešbučiui, kuriame gyvena francuzų oficerai. Miesto burgomistrą Schaefer nubaudė 10 milijonų markių už pasipriešinimą francuzų komendantui.

GAL ATSAUKS KARIUMENĖ.

London, Anglijoj. Tarp priemero Law ir užrubežių ministro Curzon buvo pasikalbėjimas, ar negeriautų atšaukus Anglijos kariumėn iš Reno teritorijos kadangi francuzai su nieki nesiskaito ir elgiasi kaip patys išmano. Anglijos ambasadorius Berlyne irgi kalbą kad kariumėn atšaukimas yra būtinas.

KALTINA MILITARISKŲ DAKTARĄ.

San Diego, Cal. Pavieči policija čia suėmė militariską daktarą L. L. Jacobs, priklausantį Kearney stovyklai ir uždarė kalėjimą iki susirinkis prisaiikintųjų teismas ištyrimui jam priemamos kaltės. Jis yra kaltinamas nužudyme šoki kės iš San Diego, Fritz Mann, kurios lavonas prieš tris savaites atrasta netoli kareivių stovyklos Terrey Pines.

MOKINYS SKUNDZIA MIESTĄ.

Ashland, Kan. Vienos iš augštesnių mokyklų mokinis, 17 F. Dalton apskundė teismas miestą, reikalaudamas atlyginimo \$10,000 užtai, kad kiti mokiniai perlaug su juomi žaidė: užsirišę akis vaikėsi mokyklės kieme ir mušė švininėmis lazdomis, už kojų valkiojo, ir galiaus įmetė į šaltą vandėnį. Skundėjas kaltina miestą ne rupestingume palaiškint mokyklose tvarką.

DIDELIS GAISRAS GYVULIŲ PJOVKLOSE.

Omaha, Neb. Armuro firmoje, seniausioje gyvulių pjovykloje kilo gaisras, kuris sunaikino tris didelius po devynis augstus triobėsius ir taukų tarpinimo daržines. Dvidešimt septyni gaisrininkų aparatai gaisrą gesino per tris paras kol ji suvaldė. Gaisro nuostoliai apskaitoma dviem milijonais doliarų ir 1000 darbininkų netekė darbo.

NEREIKALAUJA PATARIMŲ.

Paris, Francuzijoj. Francuzijos priemeris Poincair kalbėdamas ministerių susirinkime pasakė, kad jis nereikalauja jokių patarimų iš bandymų sutaiškyt Vokietiją su Francuzija, nė iš Suvienytų Valstijų, nė iš Anglijos, nes jis tikras vilijje, kad francuzai vieni apsidirbs su viskuom, kaip tik liems išrodyt geriausia.

FRANCUZIJOS ANGLIAKASIŲ STRAIKAS.

Paris, Francuzijoj. Kaip au praėjusioj savaitėj minėta, šiaurinėj Francuzijoj angliakasiai pareikalavo pakelti jiems algas 15% ir grunojo iššaukimu straike je eikalavimai nebus išpildyti. Reikalavimai jų ne išpildyti ir todėl šioj savaitėj 25,000 kasėjų išėjo straikan ir apie 100,000 rengias straikuot netrukus.

TURKALYGI RENGIASI KARĖN.

Konstantinopol, Turkijoj. Turkai lyg rengiasi karėn, nors tam dar tikrų apsiereškimų ir nėra, tai vienok aišku iš to, kad kemalistų valdžia prisakė Andrianopolij gyvenantiems seneliams ir šeimynoms su mažais vaikais, visiems išsikraustyti iš miesto. Toki pat prisakymai pasiūsta ir į kitus miestus, kas parodo, kad manoma čia turėt arena.

DĖL STOKOS KURO UZDARĖ MOKYKLAS.

Saratoga Springs, N. Y. Vietinė mokyklų direkcija paskelbė, kad uždaroma visos mokyklės dėl kuro stokos. Uždaroma jas ne apribėjuotam laikui, kadangi apart malkų prakuroms daugiau kitokio kuro negali-

ma gaut, nes iš girių pargabenimas malkų nėra galimas dėl sniego gilumo, o anglių geležinkeliai ne atveža.

FRANCUZŲ PASKOLA LENKIJAI.

Paris, Francuzijoj. Lenkija šiaip taip išsipašė iš Francuzijos naują paskolą sumoje keturių šimtu milijonų frankų, už kurių užstatė visą savo turtą, kokių turi giriose, kasyklose ir vandenuose, arba kitaip sakant, tą viską pardavė. Tad nestebėtina, kad francuzai lenkam davė kelią per Klaipėdą, išgabėnimui tų turtų į Francuziją.

PRAGYVENIMAS VIS BRANGSTA.

Washington, D. Kuomet žmonių mokesčiai vis didėnasi ir darbininkų algos mažėja, tuom patim laiku pragyvenimas vis brangsta. Sulyg darbų ministerijos surinkty žinių, nuo Sausio mėnesio 1922 metų iklišiol visi pragyvenimo reikmenys pa-brango 13 1/4%, kuomet per tą patį laiką darbininkų algos sumažėjo 1 1/4%. Apart to ukių parduodami produktai nors turguose vis piginama, tai vienok perkant juos miestuose reikia kaskart mokėt augstas kainas.

Vėliausios žinios.

Lenkų išlygos. Lenkai sutinka priimt Klaipėdos priskyrimą Lietuvai, bet tam stato savo reikalavimus: 1) Lietuva turi atiduot Lenkijai dalį Vilniaus zonos, 2), kad Lietuva sutiktų nustatyti rubežių tarp Lietuvos ir Lenkijos ir 3), kad Lietuva sutiktų Nemuną internacionaliznot.

Sidzikauskas sugrįžo iš Kauno Tautų Lygos posėdin ir patvirtino, kad lenkai tikrai perėję lietuvių pusėn pradėjo mušius ties Varėna.

Rusijos simpatija. Rusijos valdžia įteikė Lietuvos valdžiai išreiškimą simpatijos ir pasipiktinimą lenkais, kurie praliejo lietuvių kraują ties Varėna, lietuvių pusėje.

Glamžys straičiai. Esene kilo darbininkų straiakas, kurio suglamžymui francuzai gabena 12 trukių, prikrautų kamuolėmis, šliaužais ir šuvis amunicija.

Žinios iš Lietuvos

Vilniaus lietuvių gyvenimas
Vilnius. Dar nesuėjo metai nuo to laiko, kai tapo iš-
tremta 83 lietuvių ir gudų
veikėjai, o mums, vilnie-
čiams, dangus vėl niuokiamas.
Pastaruoju metu gauta nuo
valdžios delegato Romoano i-
sakymas, kad Aušros vartų
mergaitių bendrabutis ir
Subačiaus 23 prieglauda už
trijų mėnesių išsikraustyti,
tai yra, iki 1 Balandžio š.
m.

Rodos dar neseniai nagai-
komis mušami apie dvidešimt
tūkstančių lietuvių našlaičiai,
o dabar ir vėl varoma lauk.
Ir kada mes pa-
baigsime Kalvarijos kelius,
kada galėsime tapti žmonėmis,
o ne vergais!

Mokintojų suvažiavimas.

28, 9, 30 Gruodžio perein-
amųjų metų liudies mokin-
tojų suvažiavimas. Suvažia-
vo apie 100 mokintojų abie-
jų lyčių. Atsilankė gimna-
zijos direktorius p. Šikšnys
kuris ir buvo išrinktas susi-
rinkimo pirmininku, dalyva-
vo posėdžiuose ir mūsų at-
gimstančios tautos patrijar-
kas Dr. J. Basanavičius. Ji-
ragino lietuvių liudies mo-
kintojus rinkti dainas, pasa-
kas, padavimus ir tt....

Priduoda Dr. Basanavi-
čius vilties, net nusiminu-
siems. Atrodo jau visai se-
nias, tačiau dar akyse jo ir
veide aiškiai matai pasiryži-
mą ir nenuilstumą ir neiš-
sėmiama energiją dirbt Tė-
vynės gerovei. Jis ir yra
mums pavergtiems lietu-
viams žvaigždė kovoje už
laisvę, už Tėvynę....

**Apie mokyklų persekio-
jimus.**

Mokintojų suvažiavimas
ėjo gana gyvai ir pakeltu u-
pu. Susirinkime paaiškėjo,
kad atėkiose vietose, o y-
pač Lydos apskrityje, val-
džia stato l. mokykloms di-
džiausias kliūtis ir nelaidžia-
steigt net privatiškas kaimo
mokyklas. Nutarta dėl ge-
resnio gynimosi savo tiesų,
jungtis mokintojų sąjunga
bė to surašytas ir pasiūsta-
l. valdžiai protestas dėl mo-
kintojų persekiojimo, be jo-
kių pamatų.

Susirinkimas tęsėsi 3 die-
nas. Čia mokintojai bendra-
suvažiavę geriau pažino vi-
sus mokyklos trukumus,
daug paaiškėjo netobulumų,
ir todėl galima tikėtis, kad
mūsų neskaitytos Rytų
Lietuvos mokyklos atsistos
ant pamatų tinkamų šių
dienų reikalams ir švieti-
tūm.

Susirinkime atsilankė ke-
lios dešimtys svečių, spau-
dos atstovai ir l. valdžios
atstovė Jakubauskienė (žė-
maitė).

Girtavimai.

Visame krašte viešpatau-
ja nematytas ikišiol girtuok-
liavimas. Visi, o ypač jau-
nuomenė pasikendusi degti-
nės purvynė. Išgeria mili-
jonais. Pastaruoju lai-
ku priviso begalybė
gertuvių, kame die-
nų naktį girdiai rėkavimai
ir kautynės. To tai mums
valdžia nedraudžia. G. A.

Skaudus gyvenimas.
Dzisluliai (Punsko vals.).
Po lenkų valdžia gyvenimas
begalo skaudus ir dievai ži-
no kada mes iš jo išivaduo-
sime. Vargai gal ir gyveni-
mą mums sutrumpys!

Lenkai ant mus uždėjo to-
kius mokesčius, kad jau ne-
žinia kada juos išmokėsime.
Jau išmokėjome 240,000, o
tai dar nė pusės nėra.

Brangumas.

Nors lenkų pinigai ir ma-
žą vertę turi, tai visgi bran-
gumas pas mus ne apsa-
komas. Žibalo svaras kainuo-
ja 1000 markių; cukraus
svaras 12,000 mk., pudas
druskos 10,000 mk., rugių 8
pudai 20,000 mk., svaras ge-
ležies 4,000, skrynukė degtu-
kų 100, viena adata 100, ir
taip panašiai, mažiausias
laiktelis kainuoja šimtais ir
tūkstančiais lenkiškų mar-
kių. O čia žmogus, gyvenan-
tis po lenkų valdžia, suk gal-
vą kaip gyvensi.

**Draudžia lietuviams
kalba.**

Jeigu mūsų dieukai pri-
keltų iš grabo ir pamaty-
tų mūsų gyvenimo priespa-
lą, jie greitai vėl gultų gra-
n ir vėl amžinai užmigtų,
kad to viso nemačius!

Pasipriešyt nē pasiteisyt
negalima, nes legijoninkai
tuojau soka su durtuvu.
Kiek žmonių jau jie nukovė
ir kiek istrėmė, ir apskyt
negalima. Ant galo užgynė
vaikus mokint savo prigim-
ta kalba, ir lietuviškai kal-
bėt draudžia.

Blogiausia su pinigais.

Sunkiausias gyvenimas tai-
lėl pinigų vertės, lenkišk
nažai ką verti, o už 100 vo-
iškų markių tai tik svaras
kreidos galima nusipirkt.
Kurie gyvena po Lietuvos
valdžia, tie jas išmainė an-
litų, nors ir gana pigiai, bet
pas mus galą gavo visai.

Žiema lengva, žmonės vis-
lar ratais važinėja. Laišku-
nusių pusėn siųskite per
Lenkiją, nes per Lietuvą
siųstus labai sunku gaut.
J. N.

Žmonių nepasiganėdinimai

Keturvalakiai (Vilkaviš-
kio apsk.). Keturvalakių pa-
sijonai labai nepasiganė-
lina vietiniais kunigais už
tai, kad šie panaikino bažny-
čioj lietuviškus giedojimus ir
jų vieton įvedė lotyniškus, ir
užtai, kad kas šventadieni-
bažnyčioj vieton tikėjimo
reikalų tik keikiama ne kle-
rikalų partijos nariai ir už
klerikalus liepiama pote-
liaut.

Pinigų siuntimo perlaidai.

Kaunas. Lietuvos pačt-
valdžia įsteigė pinigų siunti-
mo perlaidus ir tam tikras
taisykles, sulyg kurių gali-
ma siųst 1000 lytų vienu
perlaidu. Norint siųst dau-
giau kai tūkstantį litų, rei-
kia siųst jau kitu perlaidu.

Didelis gaisras.

Kaunas. Tarp Laisvės alė-
jos, Dauganto ir Mickey-
čiaus gatvių, ištiko gaisras
rakandų magazyne, kuris

pusėtinai apdegė ir padarė
nemažai nuostolių. Gaisras
kilo dėlei ne atsargumo vie-
no darbininko. Trioba nors
galutinai nesudegė, betgi
pataisyt nesuduos.

Partyje užtroško.

Ežerukai (Sintautų val.).
Ežerukų kaimo gyvento-
jas Stanaitis likosi naktin
prikuryt linų mynimo pirtį
ir sudžiaut linus. Rytmetį
atėję mynikai Stanaitį at-
rado partyje negyva. Mato-
ma, jis turėjo užmigt ir pri-
sirinkę smalkės jį užtroški-
no.

Varys visus svetimsalius.

Vilnius. Vietinė lenkų ad-
ministracija veda registraci-
ją čia gyvenančių svetimsa-
lių ir registraciją užbaigus,
visi svetimsaliai bus išvary-
ti. Bene su tuom tikslu iš-
varyta jau trys buvę teisėjai,
nors ir vietiniai gyventojai,
bet stačiatikių tikėjimo žmo-
nės.

Baltgudžiai ir lenkai.

Zabrezkas (Bielsko apsk.).
Čia baltgudžiai norėjo išsi-
teigt savo kalbos mokyklą
bet lenkų valdininkas neda-
dė leidimo, paaiškindamas
kad "čia jokių baltgudžių
ėra, tik vieni lenkai". Balt-
gudžiai sutarė savo vaikus
paleist į lenkų mokyklas.

Turi vest surašus.

Kaunas. Seinų vyskupi-
os valdžia prisakė kuni-
rams surašyt visus vyskupi-
oj katalikus. Taipgi prisak-
yta bažnyčių komitetams
vest knygas visų parapijų ir
jų išieigų; knygos turi
but peržiurimos ir patikri-
namos kas tris mėnesiai tam
tikros komisijos.

Lenkų persekiojimai.

Lyda. Lenkai lietuviams
nelaidžia steigt privatiškas
nokyklas ir gyvenančius čia
nokintojus įvairiais būdais
persekioja. Lietuviai tad
nokyklas rengia slaptai; sa-
ro namuose, kaip kad rusų
valdymo laikuose. Šitas mo-
cyklas lenkai nepajiegs iš-
naikint.

**Miestas atsimetė iš vals-
čiaus.**

Seduva (Panev. apskr.).
Sulužus tiltams ir ilgai ne-
sulaukiant valsčiaus juos pa-
aisant, miestas pats savo
ėšomis juos susitaisė ir nu-
valsčiaus valdžios atsiskyrė
Dabar misetas pats savir-
valdosi ir džiaugiasi, kad
lalykai eina labai gerai.

Žvėriškas "amerikonas".

Palėpis (Rokiškio apsk.).
Statant Žvirblio šeimyna-
pirtį, iš Amerikos parvykę
V. su savo sėbrais užpuolė
Žvirblius ir juos labai sumu-
šė. Tas "amerikonos" pa-
žiam Žvirbliui sulaužė ran-
ką, apdraskė jo žmoną ir
lukterį, ir primušė 17 metų
sūnų. Peštukai visi suimta.

Valsčiaus reikalavimas.

Butrimonys. Valsčiaus su-
sirinkime dalyvavo apie
3000 žmonių, nutarta parei-
kalaut valdžios, kad ši dary-
tų žygius atėmimui iš lenkų
Vilniaus, prijungimui prie
Lietuvos Klaipėdos ir užbė-
gimui keliu lenkų žudynėms,
kokioms įvyko Liubavė, Ka-
čiunuose ir kitur.

**GERIAUSI
CIGARETAI!!**

Emė vyrus iš bažnyčios.
Marcinkoniai. Čia yra len-
kų okupuota Lietuvos dalis.
Per kalėdas lenkų kareiviai
apstojo bažnyčią ir vidun
suėję rinko jaunus vyrus
savo kariumenėn. Surinkę
daugiau kai šimtą vyrų, vi-
sus nusivare į savo stovyk-
las.

Naikina girias.

Gruzdžiai. Aplinkinės gi-
rias labai išnaikino vokiečiai
laikė okupacijos, bet jų nai-
kinimas nesiliauja ir dabar
prie savo valdžios. Kaip to-
li galima akimis užmatyt,
tik kelmai ir nulaužytos vir-
šunės riogso. Daugiausia gi-
rių naikinimu užsiima žy-
dai, nes tie spekuliacija ver-
čiasi kaip nori.

Senas papratimas.

Kaunas. Žmonės dėl savo
senojo pripratimo parduo-
mi ar pirkdami ką nors, kai-
nuoja ne Lietuvos pinigais
litais, bet doliariais arba
markėmis. Valdžia paskelbė,
kad prekietėse visur būtų
produktai tik litais apka-
iuojama ir tik litai vartonė-
je būtų mokama.

**Keršydamas pasidarė nuos-
tolius.**

Skrebiškis (Biržų apsk.).
Skerbiškio dvaro ponas Ka-
marauskas, keršydamas sa-
vo nuomininkams, išvarė jų
levynis iš savo dvaro ir to-
čiu budunetėkęs darbininkų
negalėjo suvežt savo javus,
kurie ir dabar ant lauko sto-
vi, lyg laukdami sudnos die-
nos.

Laidotuvės trijų kovotojų.

Klaipėda. Čia atsibuvo lai-
dotuvės trijų kovotojų už
Klaipėdos paliuosavimą, ku-
rie krito laike kovos su vo-
kiečiais ir francuzais. Gra-
pai apdėta gėlių vainikais,
kurių vienas buvo nuo Lie-
tuvos valstiečių. Prie laido-
jimo kunigas Gaigalaitis pa-
sakė graudingą pamokslą.

**Neleis statyt medinius
namus.**

Kaunas. Kauno miesto val-
dyba nusprendė tulose vieto-
se Kauno mieste užgint sta-
tymą medinių namų, butent
sename mieste, Naujamiės-
je, einant geležinkelii iki
žaliam tiltui Nėrio ir Ne-
nuno krantais atrubežiuo-
jant draudžiamą mediniams
namams distrikta.

Truksta miestui tvarkos.

Kretinga. Dėl miesto val-
dybos valdžios apsilėidimo
čia truksta tvarkos. Mieste
gatvėse vaikščioja palaidi
gyvuliai ir su jais žmonėms
parsieina turēt daug nesma-
gumų, o ypač su ožkomis,
kurių suvažiavę žmonės ne-
gali atsigint ir atgrėst jas
nuo pašertų arklių.

Kunigas ardo organizacijas.
Seredžius (Kauno apsk.).
Čia atkeltas dvasiškos val-
džios kunigas emė agituot
vietinius lietuvius, kad pa-
metę valstiečių sąjungą, ra-
šytųsi prie darbo federaci-
jos, pavasarininkų ir kitų
klerikalishkų organizacijų.

ĮVAIRIOS ŽINIOS.

**PAKORĖ ISANO SUL-
TONĄ.**

Moskva, Rusijoj. Isan pro-
vincijos sultonas Envar Pa-
ša, vadas antibolševikų ar-
mijos, tapo pakartas tvirto-
vėje Bohara, kurią pastatė
cėras Petras didis, atminčiai
sumušimo aziatų, kada tie
veržėsi Europon. Pakorė
jį jo paties kareiviai, kad
jis susibarė su Selem Paša,
vyriausiuoju oficeru. Pako-
rė jį kareiviai visi perėjo
bolševikų pusėn.

**ITALIJOJ AREŠTUOJA
ANTIFACISTUS.**

Roma, Italijoj. Policija
susekė Trieste susikurus ko-
munistų centrą, iš kurio bu-
vo platinama agitacija per
visą valstybę, kad sukėlus
revoliuciją ir nuvertus faci-
stų valdžią. Suimta apie 50
suokalbinkų ir dabar vi-
suose Italijos miestuose poli-

cija gauda ir areštuoja kiek-
vieną nužiurėtą radikala.
Suimta jau apie 300 žmonių.

**PARVEŽĖ "SVEČIŲ" IŠ
RUHRO.**

Savannah, Ga. Parėjo čia
pirmutinis transportas su
kareiviais, pargabentais iš
Reno provincijos. Parga-
benta 400 kareivių, kuriems
duota kelias dienas pasilsėt
ir paskui jie bus leidžiami
namo. Tai yra dalis kariu-
menės, kurią Suvienytos
Valstijos atsaukė iš Ruhro,
kada ten įėjo francuzų ka-
riumenė.

**ŽUVO DU KARIŠKI
OVIATORIAI.**

Laredo, Tėx. Netoli San
Antonio žuvo su orlaiviais
du kariški oviatoriai, J. Kel-
ley ir L. Honzinger, abu iš
9 eskandrone. Jie maneb-
ruodami kokiu tai budu nus-
tojo lygsvaros ir paleido iš
kontrolės mašinerijas. Or-
laiviai puldami žemyn užsi-
degė, ir nupuolė sudegė kar-
tu su oviatoriais. Abu jie
buvo atsižymėję pasaulinėje
karėje.

**STRAIKAS ŠVEDIJOS
FABRIKUOSE.**

Stokholm, Švedijoj. Su-
straikavo visi darbininkai
geležies liejyklose ir popie-

ros fabrikuose, kas supara-
lyziavo didesnę dalį Švedi-
jos pramonės. Straiko prie-
žastis tame, kad darbininkai
pareikalavo didesnių algų,
gi fabrikantai jiems atsakė
pasilymu algų mažesnių.
Kadangi Švedija eksportuo-
ja daug popieros ir geležies,
tad šiom švedų pramonėi
yra dideli nuostoliai.

**ECUADORE DREBĖJO
ŽEMĖ.**

Guayaquil, Ecuadore (pie-
tinė Amerika). Čia perbė-
go žemės drebėjimas, kuris
buvo jaučiamas per tris se-
kundas. Sugriuvo daug triu-
bų, kurių griuvėsiuose žuvo
penki žmonės. Tambillo baž-
nyčios bokštas ir rotušė žy-
miai sukreivinta. Geležin-
keliai sugadinta ir tiltai su-
griauta. Geležinkelių, telefo-
nų ir telegrafų komunikaci-
ja pertraukta.

Trejos Devynerios

Visiems žinoma augalų gyduolė-
"Trejanka" nuo daugelio skilvio ligų
ir apetito. Mes gavome didelį trans-
porta grūvės lietuviškos TREJOS
DEVYNERIOS pakeliuose uždary-
tuose; susidada iš grynų šaknų ir
sėklų.
Pakelis su pristatymu..... 75c.
Pakelis Valerijonų šaknų..... 50c.
Pakelis Arbatos nuo kosulio..... 50c.
Pakelis Liepos žiedų..... 25c.
Imant visų po vieną, leidžiam už
\$1.50. Užsisakant ir pinigų siunčiant
adresas:
Litas: Mail O. H.
6725 Stony Island Ave., Apt. 5,
CHICAGO, ILL.
(8-19)

**TURTINGAS MAISTINGUME IR
TYRIAUSIA RUŠIS.**

Pienas sudaro dalį beveik kiekvieno valgio šiame mieste. Ar ne dvigubai svarbu, kad šis valgis būtų kuotyriausias, kuogeriausias? Bordeno Išgaruodintas Pienas yra rušis, ant kurios galit tikrai remtis, nes Bordeno pienas yra sudaromas aštriai prižiuromose aplinkybėse.

**Borden pieninės yra pagarsėjusios savo šva-
rumu ir uoliu prižiurėjimu kiekvieno žingsnio jo daryme.** Jo tyrumas yra užtikrintas nesuskaitomais peržiurė-
jimais pirm negu pasiekia pardavėją.

Borden yra šviežus pienas su smetona. Jo turtingumas padaro jį pageidaujamu vartot su kava ar koku. Jei pageidaujate dažinot, kaip gamint valgius su Bordeno Išgaruodintu Pienu, išpildykite kuponą, paženkinant kokias pamokas norit, ir mes prisišims jums dovanai.

**The Borden Company,
Borden Bldg. New York**

KUPONAS
Duona — Salkošė — Pajai
Saldainės — Mėsos — Pudingai
Žuvis — Pyragai — Sribos
Vardas
Pavardė (Lithuanian)

AMERIKOS LIETUVIS

The Lithuanian Weekly published every Thursday

M. PALTANAVIČIA,

15 Millbury Street, Worcester, Mass.

Yearly subscription: In United States \$2.50
In Foreign Countries \$3.00
Single copies 5 cents.

Advertising rates on application.

AMERIKOS LIETUVIS

Savaitinis laikraštis, eina ketvergiais, leidžiamas

per

M. PALTANAVIČIA,

15 Millbury Street, Worcester, Mass.

Metinė prenumerata: Suv. Valstijose \$2.50
Kitose valstybėse \$3.00
Pavieniai egzemplioriai 5 centai.
Prenumeratos pradžia skaitosi nuo užrašymo dienos. Prenumerata tur. but apmokėta 15 augšto.

Entered as Second Class matter September 29 1914 at the Post Office at Worcester, Massachusetts, under the Act of March 3 1879.

AR AMBASADORIŲ TARYBA PRIPAŽINO LIETUVAI KLAIPĖDĄ?

Gale prabėgusios savaitės laikraščiai paskelbė po stambiais antgalviais žinią jog ambasadorių taryba galiausiai pripažino Klaipėdą augščiausiai Lietuvos valdžiai. Tą žinią daugelis lietuvių labai pasidžiaugė ir vienas kitą pašveikino pasidalinant linksma naujiena. Ir iš tiesų buvo galima pasidžiaugti jau nuo taip seniai lauktomis pasekmėmis, kurių laukta su vilčia, pasitikint, kad anksčiau ar vėliau teisybė visgi ims viršų, nepaisant įvairių pinklių, kurias visuomet ir visur lietuviams statė lenkai su francuzais, kurias ne perkenčiant ir nesulaukiant situacijos pasigerinimo, Klaipėdos lietuvių net ginklo griebėsi, kad juom išreikškus savo kantrybės išsisėmimą, kas Europos politikoje sukėlė visokių kalbų ir spėlojimų, kurių daugelis buvo taikoma Lietuvos užgavimui ir įžeidimui. Tad po visų šitų skambesiu ir reikėjo džiaugtis sulaukus šioji toki ambasadorių tarybos nusprendimą ir tai dar lietuvių naudai.

Vienok įsigilinus į tas žinias, skelbiančias Klaipėdos atidavimą Lietuvai, arba priskyrimą Lietuvos valdžiai, pasirodo, kad čia nėra ko džiaugtis, kadangi tas ambasadorių tarybos nusprendimas, kuriuomi, sakoma, Klaipėda pripažįstama Lietuvai, daugiau panašus Lietuvos įžeidimui, apvylinui ir didelei skriaudai, tik su ne aiškiu akiu muilininu.

Yra pasakyta, kad Klaipėdai suteikta pilna autonomija. Klaipėdos revoliucionierių įsteigta valdžia po M. Simonaičio direktyva, panaikinama, ir jos vieton įsteigiama nauja, kurion įeina trys lietuviai su Gailium prieškalyje ir prie jų du vokiečiai, visi Klaipėdos gyventojai. Palikimui tvarkos Klaipėdos krašte paliekama talkininkų komitetas, kuri lygini atstovos interesus lietuvių ir lenkų, kurių Klaipėda yra natūrališkai papėdė kaip vandenais taip ir sausžemio geležinkeliais. Taip patvarkius valdžininkų komisija išvažiavo į Paryžių...

Šita asociated press agenturos paskelbta žinia yra be galo mielota ir rokiški laukto išsiblaivymo, nes negalima suprast, kodėl joje yra

pasakyta, kad Klaipėda atiduodama Lietuvai ir Lietuvos valdžiai jai pripažįstama kuomet sakoma, kad Klaipėdai duodama tik autonomija. Juk jeigu Lietuvos valdžiai yra atiduodama, tai apie autonomiją čia negalbut kalbos, kadangi ją pripažinus Lietuvai, ji turi but tiesiog Lietuvos perimam ir Lietuvos valdžios tvarkovisame krašte įvedama, ir tvarkos palaikymui Klaipėdoj vieta tada ne talkininkų tik Lietuvos kariuonei Dabargi čia viskas aiškina ma kaip tik atbulai ir dalyg didesniai išjuokimui ir lietuvių įžeidimui pasakojama, kad talkininkų kariuone Klaipėdoje saugos interesus lietuvių ir lenkų, kurių Klaipėda yra natūrališkai papėdė kaip vandenais taip ir sausžemio geležinkeliais. Tas išrodytų, kad Klaipėdos prielauka visgi pripažinta tarptautiška, kaip to norėjo lenkai su francuzais, ir pats Klaipėdos kraštas reva bus skaitomas Lietuvos valdžiai, vienok valdžysatskirai nuo Lietuvos kaip autonomiška provincija, juk kitaip Klaipėdoj nebutų reikalingu buvę ir steigt naują direktoriją, kuomet kraštas yra atskirtas nuo Lietuvos, ir tai dar tik talkininkams patvarkant, kad direktorijon įeityje galėtų panaikint savo autonomijos aprobatą ir susijungt su Lietuva, pasi duodant abelnai Lietuvos valdžiai ir viskas pasibaigtų. Bet kuomet kalbama apie lenkų interesus ir natūrališką jų papėdę prie Klaipėdos vandeniu ir sausžemio keliu, tada ir pasirodo, kad čia yra niekas kitas kaip tik lietuvių įžeidimas ir jų tiesų sutrempimas, tik muilinant akis, kad šiaip taip nuraminus Klaipėdos krašto gyventojus, kurie grieštai pareikalavo leidimo Klaipėdos kraštą sujungt su Lietuva.

Ir jeigu neklystame, dabar galime Klaipėdą paskaityt antruoju Danzigu. Ir kuomet ten francuzai prileis daugiau lenkų, kuomet len-

kai Klaipėdoje susivys sau lizdus, tada lenkai su francuzų padiktavimais pradės siauryt lietuviams tiesas, pakels skandalą, ir pasieis tikėtis tada plebiscito, kad išrišius, kam galutinai Klaipėda turi priklausyt, ir jeigu pasirodyt lenkų viršus, tada jau lietuviška Klaipėda turėtų liktis jei ne tarptautiška, tai "grynai" lenkiška.

Lietuvių įžeidimas.

"Naujienos" skelbia, kad Chicagos priemiestyje Roseland lietuvių katalikų parapijoj iškilo nesutikimai parapijonų su kunigu Lapėliu. Po daugeliu vaidų galiausiai atvyko vyskupo pasiuntinis suitaikyt parapijonus su kunigu. Tas pasiuntinis per mišias pasakė pamokslą, kuriame lietuvius išvadino ne civilizuoitais, laukiniai indijonai ir kitaip. Tuomi tuiš bažnyčion susirinkusių lietuvių pasipiktino ir pareikalavo vyskupo pasiuntinį sakyt pamokslą, o prakalbas sakyt eit į salę. Kunigas ėmė šaukt detektivus ir liept areštuot bažnyčioje atsilepusius arba mokinančius kunigą kaip pamokslą reikia sacyt. Išsimaišė policija, tarpe žmonių kilo trukšmas ir pamaldos tapo sudarkytos. Nors kunigas toliau jau nešikoliojo ir baigė mišias, tai visgi daugelis žmonių pamaldą pamaldas iš bažnyčios išėjo ir suaukė savo susirinkimui, kad pasitarus kaip toliau niautis su savo kunigu.

Parapijonų vaidai su savo kunigais yra jau užtektinai nusidėvėjus istorija ir todėl apie tai neverta kalbėt kaip lygiai ir atjaust tiems parapijonams, kurie apart vaidų kitokio išėjimo neranda savo kunigų privedimui prie palankumo. Svarba šiam atsitikime yra tik tame, kad svetimtautis kunigas lietuvių bažnyčioje koliodamas lietuvius, įžeidė visą lietuvių tautą ir patį lietuvių vardą.

Anais metais Rockfordo vyskupas Muldoon lietuviams skundėsi, kad jis nė su vienos tautos katalikais neturi tiek vargėdėl jų kunigų kaip su lietuvišiais, vienok lietuvius nekoliojo laukiniai indijonai ir kitokiais kaip kad dabar Chicagos vyskupo pasiuntinis, kuris buvo pas lietuvius pasiūstas tik tam, kad juos sutaukius su jų kunigu, gi lietuvių koliojimui nuo vyskupo negavęs įgaliojimo (bent taip galima sprest). Ir užtai, už lietuvių tautos ir vardo įžeidimą lietuviams reiktų nenuitylėt.

Moterių lermas.

Pernai Massachusetts valstijos legislatura priėmė bilijū, kuriuomi reikalaujama nepriimt moteris į launintus (jurors-prisaikinti teisėjai). Mat kas ten surado, kad moters labai greitai svyru vienon ar kiton pusėn arba labai lengvai dalykus praleidžia; kas gražiaus pakalbėjo, kas pavartojo savo kalbai tinkamesnį toną, to pusėn moteris launinkai ir svyru su simpatijomis ir ton pusėn bylos laimėjomis kreivia. Dabar priėjimo laikas bilijū perkratyt, kad ji gerai

apsvarsčius pirmiau negu jis duosis gyveniman įvykdint. Ir dabar moteris prieš tą bilijū pakėlė lermą. A. S. Blackwell, vadinama sufragisčių močiūtė, vardu Massachusetts moterių balso-tojų lygos įtekė legislaturai rezoliuciją, kurioje grieštai reikalaujama, kad pirmiau negu bilius bus svarstomas, butų persitikrinta, jog moteris dešimtį kartų yra sužiningsnės ir išmintingesnės ir geriau supranta nuoprendžių teisingumą negu vyras, kurių kiekvienas dvidešimtas yra tik lošimo, girtavimų ir kitokių blogų palinkimų ekspertai. Girdi, šiandien tik tokių vyrų negabumams pasidėkavojant teismai negali išnaikyt degtin dirbius ir slaptus bravorus, o kada moterims tokių dalykų sprendimai butų pavesta, jos tą viską labai greitai išnaikytų.

Franciška Slatter, pirmiškė katalikų moterių lygos kitoj rezoliucijoje sako, kad didesnės nelaimės atsitikt negalėtų kaip kad praleidimas biliaus, užginančio moterims dalyvaut kartu su vyrais prisaikytais teisėjais, ir jeigu bilius praeis, tai bus tikras sugriuvimas žmonių šeimyniškojo gyvenimo, kadangi žmonių gyvenimo nelaimės gali prašalint tik moteris.

Nors rezoliucijose pasakyta ir gana daug pasakiškų dalykų, vienok reikia tikėtis, kad šis jų trukšmas visgi bilijū nustelbs; legislatura galbut nepanorės užsitraukt tokią karę, kokią anais metais turėjo Anglijos parlamentas su sufragis-tėmis.

Yra ten ir laimingų.

Daugelis žmonių ne mėgsta gyvent Oklahomos valstijoje ir pasakoja, kad ten nėra žmonėms laimės. Vienok ne visi gali taip pasakot, kadangi yra ten ir laimingų žmonių. Tarpe kitų laimingų vienu tokių yra indijonas Vilius Newberry, kuris turi sklypą žemės su naftos šaltiniu ir tas šaltinis jam neša metinių įeigų po \$365,000 per metus arba po \$1.000 kasdien. Tokių įeigų ir bilė kokš karalius gali pavydėt nes su tokiomis įeigomis karaliū labai mažai yra. Ir tai Newberry dar tikisi, kad jo ukėje, susidedančioje iš 500 akrų ploto, naftos šaltinių yra dar ir daugiau, bet jų suradimui jis nesirupina ir sako, kad jam ir šito yra užtektinai, kadangi per dieną duoda po 700 bačkų naftos ir už tą gaunamus pinigus nespėja sunaudot savo reikalams, tad didesnę dalį savo pelno išdalina palikymu įvairių mokyklų ir bažnyčių.

Apart šito laimingo indijono neseniai da brolijaj Burburnet apžaidėjojo savo laimės sukaktyves ir jų atminčiai pastatė didelį viešbutį už \$700,000. Jiedu pelnė milijonus doliarų vien iš auginimo importuotų žemvogių, kurias inspektuose augindami pardavinėjo po \$1 kiekvieną vuogą. Jiedu irgi nepajlegia sunaudot savo pelną ir taip kaip ir anas indijonas, dideles sumas pinigų dalina mokykloms ir bažnyčioms.

Ir ko dar nebuvo.

New Yorke dvi senmergės, Virginia Bennet ir Evelyn Kent įsisteigė naujos mados biurą, kuris patarnaus iš kitur atkeliaujantiems arba vietiniams dykaduoniams, kurie vakarais nori su mergomis pasitrankyti po kabaretus, gužynes, teatrus ir tam panašias vietas. Toks dykaduonis galės telefonu šitame biure pareikalaut sav "draugės" ir vakare 6:30 atėjęs į biurą ras laukiant sav "draugės". Užmokėjęs \$10 doliarų "drauge" galės vestis ir su ja praleist laiką iki dvyliktai nakties valandai. Iš tų \$10 puse pinigų liks biuro palaikytojoms, kitą pusę gaus "drauge", gavusi progą iki pusnakties pasivaikiot su dykaduoniu. Šis biuras nieko neturi su matrimonija, ir nors dar neseniai atsidarė, bet džiaugiasi geromis pasekmėmis. Kandidatėmis į "gerų laukų" praleidimo matrones reikalaujama tik jaunos ir dailios moters, našlės arba pavienės. Biuras reikalauja nuo jų raporto po kiekvienai pauliovojimo nakčiai apipaskojant kaip su ja vyriškis pasielgė, kad kitą kartą biuras žinotų jo vertę ir žinotų ar galima juom pasitikėt, ar ne.

Pardavinėjo diplomus.

Žmonės tankiai stebisi iš daugybės visokio mencaus daktarų, kurie tikrenybėje nekartą yra tik pseudodaktarais, nekaltant jau apie tuos, kurie neturėdami jokio daktaro laipsnio jais save tituluoja ir garsiai rėkauja. Bet stebėtis parsie nedaug atsiminus, kad Chicagoje iškilo skandalas, kuomet vienos mokyklos direktorius susekta pardavinėjant "daktarams" diplomus visai neturintiems medicinos mokslo, kuriems vėl u pinigūs pardavinėjo raštiškas informacijas atsakymams laike egzaminų, taip kad šarlatanai ir jokio mokslo neturėdami, išmoke iš atminties atsakinėjimus, gravo diplomus kaipo daktarai Dalykas atsidurė teisme ir galbut jis negreit užsibaigs kadangi jis begalo yra skardališkas.

Krislas kito akyje.

Francuzai šiandien ginklai barškdydami ir grumodam lenkams, kurie nenori nusileikt jiems ir lenkams, išžiūrėjo vokiečių akyje krislą, ir dabar pasauliui tikrina, kad vokiečiai Europoje palaiko visą suirtavę. Francuzų diplomatas Andre Tardieu pasauliui pasakoj, kad vokiečiai tyčia nupuldė savo pinigų vertę, kad tuomi su didžiūns savo skolas, kuriar tuiti išmokėt už sunaikintą Belgijos ir Francuzijos, laike pasaulinės karės. Apart to vokiečiai dar esą toki atkaklūs, kad jie linki geriau susinaikint negu geruolju skolas atmokėt. Jie geriau linkėjo įsileist francuzus kad tie galutinai išnaudotj Ruhro provinciją, išimant visus gamtiškus turtus, negu kad savo skolų ratas į laiką išmokėt, kas gal lygintis rusų užsispyrimui kurie suidegino Maskvą tik

tam, kad ne atiduot Napoleoni garbę ir pripažint jam jo galybę. Taip dabar darą ir vokiečiai. Kada Francuzija vargsta ir eikvoja savo spēkas, kad atstačius Europą ir joje užvedus tvarką, vokiečiai visomis išgalėmis jai kenkia jos darbe, taip moraliskai kaip ir materialiskai, kad ir su savo skriaudai, bile tik nenulenkus galvą prieš pasaulį. Ir galiausiai Tardieu nusiramina, kad kaip bus taip, visgi ateis laikas, kad francuzų visgi bus viršus, ir jie vokiečius priers nusiimint kepures prieš francuzus.

Milwaukėj policija susekė rydų rabiną Abramą Solononą užsimantį dirbimu ir pardavinėjimu vynu, ir jį areštavo. Teisme jis prisipažino prieš kaltės, tik teisinosi, kad vyną jis dirbo ir pardavinėjo liturgiškiems tikams, vienok pardavė ir šiapirkėjams Racine. Teismas pasmerkė trims mėnesiams kalėjiman, tik vietiniams žydams sudėjus užstatą, teismas paskyrė dešimti dienų, per kurias jam ležiama apeliuot į kitą teismą, prašant baudos pakeiti no arba visuotino išteisinimo.

Kuo tolyn tuo pasaulis eina išmintingyn, o tai vis todėl, kad atsiranda žmonės su naujomis idėjomis ir nuomonėmis. Ant galo nuo tokių nepanorėjo atsilikt Jonas Campell, buvęs gubernatorium Arizona valstijos. Jis sumanė, kad reikia Amerikos valstybės suvienyt vienon didelėn republikon, nuo Alaskos iki Horn. Kalbėdamas ir taip pasakodamas susirinkime pirklių agentu Meksikos sostapiuje, nepasigailėjo ir pagyrimų Meksikos prezidentui Obregonienok pritarimo negavo.

Po daugelio pasakų apuvsio Rusijos caro Nikolajoaus gyvenimo pabaiga labar Manillos kvarantino: santis Rusijos laivyno kapitonas Firmin papasakoj lar vieną. Jis pasakoja, kad no nužudymui caro Nikolajaus ir jo šeimynos, nuo lazonų galvos nukapota ir debar jos visos yra laike nos Kremliuje, stikliniuose duose, užpiltos alkoholiu. Kas jas ten nugabeno ir alkoholiu užpylė, jis nepasakoja.

Berlyne numirė savo laiku plačiai buvęs garsiu Rusijos provokatorius Azievas kuris visoj Europoj buvo atsižymėjęs rengimu suokabijų ir revoliucionieriškų judėjimų ir paskui tų išdavimu policijai, net kol jį de naskavo revoliucionierius Burčev, kuris dabar leidži "aikraštį" "Obščje Dielo". Jis mirė dideliame varge gyvendamas po prasimanyta pavarde, kaipo inžinierius.

Visai neseniai buvo kilė daug trukšmo kaip Chicagov laikraščiai paskelbė, kad buvusio jurininko James Jonekape yra paslėpta dalis Rusijos carų vainiko, kuris čia atgabenta iš Vladivostoko į paslėta Brooklyno kapu. Kad perstikrinus kiek

tame yra teisybės, valdžia leido kapą atkast ir grabą atidaryt. Viskas padaryta, ir grabė jokių brangenybū ne atrasta.

New Yorke areštuota vienolaivo (laivas ne įvardinama) kapitona Miles, kuris yra kaltinamas už nukankinimą vieno iš savo igulos jurininko. Tą liudija kitas jurininkas McDonald. Jis pasakoj, kad kapitonas plankiant jurių viduriu, sumusė jurininką Baxter, ir paskui jį dipkomis apkalė laike kalėjime, pastatęs valgi, taip toli, kad tas nepasiektų, ir tokiu budu jurininkas buvo badu numarintas. Kaltinamasis neužginčija jam priemetamą kaltę, tik teisinasi, kad jis tai daręs todėl, kad Baxter nenorėjo dirbt.

Mieste St. Louis, Mo. mokyklų užveizda Maddoz šunislijo persitikrint kaip daug su gyvuliais yra susipažinę mokyklas lankanti vaikai ir tam tikslui jis padarė statistiką, kurios pasekmėmis buvo tas, kad iš 5,376, vaikų 40% nežinojo kas tai yra avis, 17% nepažinojo kiaušės, 14% nepažinojo mulo ir 12% nepažinojo kalvės, arba šitų gyvulių jie savo gyvenime nebuvo matę.

Senatorius Borah savo kalboje prieš senato susirinkimą pasakė, kad kiekviena valstybė, ar jos valdžia, kuri jieško progų ir duoda priežastis karės iššaukimui, turėtų but patraukiamas atsakomybėn prieš tarptautiską teisimą ir nušausta kaipo didžiausis kriminališkas praizengėlis, besikėsinantis sugriaut pasauli.

Philadelphijos ligonbutyje Jefferson po sunkiai operacijai numirė lietuvis kunigas Simas Pautienius, ligus aikus klebonavęs lietuvių parapijoj Mahanoy City ir vėliau Shenandoahe. Veliouis buvo lėto būdo žmogus ir su savo parapijonais gyvenė taikoje, nesimaišydamas politikas, kaip kad kiti lietuvių kunigai tai daro.

Vokietija nors ir visomis nušėmis šiandien nuskurdas, žiestiek progresuoja. Apart laugelio įvairių išdirbių, išradimų ir pagerinimų po pasaulinei kare, kuomet kitos valstybės murkso, vokiečių Berlyno stotyje įtaisyta keleiviams maudynės, kuriose galima pasimaudyt trukio belaukiant.

Texas valstijoj, pro Meksikos įtaką prabėgo tokia šalta oro banga, kad Jefferson paviete sušalo laukuose besiganančių ir prie šalčio vepripratusių gyvulių apie 2,000 stukių. Sniego ten upuolė iki devynių colių. Tokio oro staigo atšalimo žmonės čia ne atmena nuo 30 metų.

Lenkija pradėjo pikliant su Italija, suteikiant šiai patarai kiek anglų. Italija norėjo užtai užmokėt Lenkai pinigais, bet Lenkija atsisakė pinigų priimt, ji reikalauja vieton pinigų, atlyrint ginklais ir amunicija. Mat, kas kam rupi, o alkamam tik duona.

APIE ĮVAIRIUS DAIKTUS

Kalbant toliau apie žemės elementus, mes turim pažinti anglį, kurį mes visi esame matę visokiame jo formoje, bet niekas gerai neapmąstęs kas tai anglis yra. Anglis netik tas, kuris pasidaro iš malkų sudeginus ir kuris iš žemės yra iškasama, prie anglio yra priskirta ir medega, kuri yra pašėliuose ir deimantas taip pat yra priskirtas prie anglio. Mokyti žmonės, hemikai, visą tą anglio padermę vadina karbonu, kuris tai žodis paeina nuo lotyniško žodžio carbo, kitaip sakant, anglis, niekas nedasiprotėję pasakyt, kad deimantas yra tas pats kaip ir anglis, bet mokyti žmonės paversdami elementus į jų molekulus ir atomus atranda, kad deimantas yra ne kas kitas kaip tik anglis kristolo pavidale. Garsus francūzų hemikas, Lavoisier, kuriam francūzai per savo revoliuciją galvą nukirto, sakydami, kad jiems hemikų daugiau nereiks, išrado jog deimantai pasidaro iš anglio, kitus mokslo vyrus tą idėją tobulinti toliau ir tikėjosi, kad kada nors deimantai bus visiems prieinami, galimi nupirkti, ir pasipuost. Jeigu paimsim deimantą ir sukaitysime drūčiai atimdami oro aplinkybes tai deimantas pajauosta ir pavirsta į anglį. Jeigu deginsime aplinkybėje oro tai deimantas pavirsta į angliarugštį, gazą. Paprastoje atmosferoje deimantas nėra gazas, bet kieta medega—sušalus. Bet kada sukaista, pavirsta į gazus. Deimantas nepasileidžia, bet tiesiog persimaino į gazą. Gazas buvo dvyliką kartų sunkesnis už gazą hidrogeno. Mokyti žmonės vartodami hemijoje anglį rašo sutrumpinę, parašydami vien didelę C, kas reiškia carbon arba anglis. Geriausiai mums pažįstamas anglis tai malkų anglis, kurį kiekvienas mato, nes kitur kietų anglis žmonės dar nematė, bet visur pažįstamą malkų anglį daug anglis vartojama dėleparako. Seniau, kada buvo kanalizacijų, anglis vartojė žmonės, kad sutrauktų smarvę, nes anglis turi didelę pajėgą sutraukti ir save daugelį kitų gazų. Kokioje formoje mes nepamatytume anglies, ji vistiek yra anglis ar tai būtų anglis malkų ar anglis žemės, arba deimantas, visgi negalima sulyginti su jokia kitu metalu, netai yra medega ne metalinė tik anglies. Mums labai nau-

dinga atmint skirtumą anglio nuo kitų elementų, nes mes toliau kalbėdami apie kitus žemės elementus tokiojau nerasime kaip anglis kuris niekad skystas nepasidaro, kada keičiasi į gazą, tai keičiasi, iš kietos medegos pasidaro gazas, bet nepasileidžia. Medega kieta, bet ne metalas.

Kiti kieti elementai, bet ne metalai.

Sulpuras taip pat yra kietas elementas, bet ne metalas, labai naudingas elementas, labai plačiai vartojamas ypatingai daryme degtukų. Paprastoje aplinkybėje sulpuras yra kieta medega, bet kaip ir anglis, yra medega ne metalinė. Sulpuras pasidaro skysčius, kada jo aplinkybė permaininga į šiltą. O kada padaryta karšta, tai sulpuras lengvai pavirsta į gazą. Sulpuras turi geltoną spalvą, nesumirksta vandenyje, daug jo vartojama vaistams. Daugiausia sulpuro randama ant salos Sicily, prigulincios prie Italijos, kartais randasi viršuj žemės, bet tankiau žemę prakasus.

Sulpuras ir anglis oksiduojasi arba pavirsta į gazą. Du elementai oksigeno vienijsu vienu atomu anglies ir pavirsta į gazą. Taip pat darosi gazas iš sulpuro. Hemikai dėlei parankumo anglies gazą rašo sutrumpintai CO² kas reiškia du atomai anglies ir SO² du atomai sulpuro. Anglį pavertus į gazą pasidaro angliarugštis, kurią mes patys daug pažįstame, mes daug jo iškvėpuojame iš savo kuno per plaučius. Oksiduotas sulpuras arba siera, turi svarbos, nes jis turi įvairias druskas. randamas žemėje ir jurėse ir daug vartojamas augančių augalų.

Kaip kurie elementai pasidaro, vienaip ir iš tos pačios medegos.

Daugiau yra elementų kurie yra ne metalai kaip tai florina, klorina, yra gazai, bromina yra skysčius, jodina yra kieta medega. Brominą ir jodiną mokyti žmonės gauna iš jurių žolių sudegdami jas į pelenus. Visi tie keturi elementai turi labai artymą giminytą, bet vieni nuo kitų skirtingi, mokina tyrinėtoją paskirsdinti elementus į tam tikras grupas. Mokyti žmonės sako, kad oksigenas, jodina ir auksas, nors yra skirtingi elementai, bet kada arti prisiziūri jų smulkiausių atomų, randama, jog jie tveriasi labai panašiai vienas į kitą ir iš tos pačios medegos.

Augščiau minėti keturi elementai yra tie, kurie sudaro nesuskaitomas galybes visokių druskų. Mokyti žmonės davė jiems vardą halogeous arba druskų darytojai. Iš jų pasidaro sudėtiniai įvairiausių žemės druskų ir musų paprastoji druska, kurią kiekvienas iš musų žino ir vartojame prie kiekvieno maisto. Druska, kurią mes kasdien vartojame

me prie maisto, susideda iš mažiausių molekulių, kurie susideda iš vieno atoma klorino arba druskadario ir vieno atomo metalo, vadinamo sodium. Mokyti žmonės sutrumpintoje savo lotyniškoje hemijos kalboje druskos atomus rašo Na ir Cl. Neapsakoma daugybė druskos randasi jurėse ir įvairiose žemės vietose. Druska atrandama pavidale didelių uolų, susitvėrusių pereituose amžiuose, kur išdžiūvo buvusios jurės. Druska, kurią mes prie maisto vartojame padaryta, džiovinant jurių vandenį, kada jurių vanduo išdžiūsta, išsėina į orą, ant žemės lieka druska, buvusi vandenyje. Druskos randasi kiekviename gyvūne ir augaluose, be druskos gyvybė nebutų galima. Mokyti žmonės paprastą druską vadina sodium chloride. Pienas turi daug savos druskos, nereikalauja sudyti. Kiti musų maistai neturi užtektinai savo druskos, todėl reikia prie jų dadėti. Druska yra reikalinga kiekvienam žmogui prie maisto dėlei palaikymo maisto ilgesniam laikui, kaip žuvies ar mėsos, druska butinai reikalinga. Norint nuo kiekvieno žmogaus surinkti mokesčius, nekurios valdžios uždeda mokesčius ant druskos ir tada kuo teisingiausia tuos mokesčius surenka, nes kiekvienam gyvam daiktui druska reikalinga, ja pirkdamas mokesčius užmoka.

Kas tai yra metalas.

Senovės laikuose, kada ir mokyčiausi žmonės dar tik pradžioje hemijos mokslo žinojo, jie dalino žemės elementus tik į dvi grupas, vienu vadino metaliniais elementais, kitus nemetaliniais. Šios gadinės mokslinčiai jau dalina į daugiau grupų dėlo, kad yra tokių elementų, kurių negalima priskirti nei prie metalinių, nei prie skysčių. Merkuris, arba gyvasis sidabras, nors yra metalinis elementas, bet ne kietas. Senovės laike žmonės žinojo šešis metalinius elementus kaip geležį, varį, blētą, šviną, auksą ir sidabrą. Šios gadinės mokslinčiai turi sudarę apie šešesdešimt metalo elementų ir dar tankiai naujus atranda. Paprastai metalai yra sunkūs kieti ir nepermatomi, turi savo žvilgėjimą, išėjus metalą kaip gyvasis sidabras kuris sunkus, nepermatomas ir skystas. Naujų metalų atradimas permainingai žmonijos gyvenimo istoriją. Pirmiau auksas buvo brangiausias metalas, bet laikui bėgant atrasta daug brangesni ir nekuriems dalykams tinkamiausi metalai be kurių nebutų galima tvirtinti įvairūs stebuklingi šiam sviete pritaismams. Su pritaismams gerinasi ir kitą ir iš tos pačios medegos.

Nemuno Sunus.

VARLIŲ KVARTETAS.

“So. Boston Inquirer” aprašo kaip du broliai McGinnis iš Glenwater, Texas. išmokino keturias varles giedojimo keturiais balsais. Broliai McGinnis praėjusio vasarą gavę vakaciją, išvažiavo į laukus ir pasirinkę tinkmą vietą, apsigy-

veno audeklinėj budoj. Šiltoomis naktimis jie mėgo dainuoti “Ol’ virginni” ir “Old black Joe”, taikant kvarteto balsams. Keliatą kartų pagiedojus patėmyta, kad netolimoj balaitėj gyvenančios varlės savo kvarkimu seka melodiją “Ol’ virginni”.

Nusistebėję tuomi giesmininkai, ryto sulaukę nusikubino kaiman ir jo gyventojams papasakojo tai ką praėjusioj naktį jiedu buvo patyrę. Sekančiai naktį susirinko daugiau vyrų ir sudaryta kvartetas atgiedojimui tos pačios giesmės. Pradėjus giedot tuojaus atsiliepė ir varlės balaitėje ir tai pastebėtinai gerai taikant į taktą ir gana gerai pamėgdžiojant giedančio kvarteto visus keturis balsus.

Kad geriau persitikrinus ar varlės tikrai supranta balso skirtumą, pradėjo giedot kitą giesmę, butent “Old black Joe”. Varlės valandėlę tylėjo ir tik vėliau pradėjo kvarkt, taikant balsus. Paliovus giedojimą imta žiūrėti ant žemės ir netoli ant kelmo, arti balaitės, užtėmyte tupint keturias varles, kuriuos laukė toliansio dainavimas. Broliai McGinnis jas susigaudę iškasė prie pat savo budos duobę, pripildė ją vandeniu ir joje laikydami tas varles, nuolat joms giedojo tas pačias dvi giesmes, o varlės jas vis pamėgdžiojo ir išsilavino iki tiek, kad vėliau Glenwater miestelio baptistų bažnyčioje su vargonais jos atkvarė “Ol’ virginni” ir “Old black Joe” giesmes.

MECHANISKA AKIS.

Garsus pasaulyje savo elektriškaus išradimais elektrotehnikas Nikolajus Tesla žada įtaisyti mechaniską akį su kurios pagalba būtų galima matyti net iš Amerikos į Europą! Apart to su tokie pagalba bus dar galima matyti viską kas yra žemėje ar šiaip jau kietuose ir paprastomis žmogaus akimis nepermatomuose daiktuose.

Teslą turi savo laboratoriją ant 16 grindų viešbučio “St. Regis”, New Yorke, kurie kam priėjimas nėra leisti nu, kaip lygiai ir jo gyvenimo kambarin. Ten jis dirbstebuklingą akį. Jis jau su tvėrė daug stebuklingų prietaisų, apie kurias niekas išsvajot nesvajoto.

George B. Shaw aprašė atsities komediją, vadinamą “Atgal prie Metuzalemo”. kuomi yra tai mašinaitė žiūrėjimui ir labai tolimą atstumą. Bet tai buvo tik aprašymas, lyg fantazija. Tuom laiku Tesla papasakoja, kad už poros metų tokia mašinaitė žmonės galės tikrai naudotis, nes per tiek laiko jis tikisi galutinai užbaigt savo naują išradimą ir atiduot jį žmonių naudojimui. Tas jo išradimo aparatas vadinsis “tolmačiu”, panašiu šiek tiek teleskopui. Sulyg išradėjo tikrinimo, aparatas nieko bendro neturės su viešųjų sujungimu. Su jo pagalba bus galima matyti įvairius daiktus labai toli ir giliai. Išradėjas yra europietis, iš pavardės skambėjimo kaip galima spręst, bene čekas.

LIUSOJI VALANDA.

Jaunimo skyrius

Kur laimė?

Tankiai tenka girdėti įvairios nuomonės kaip iš šeimynų taip ir iš pavienių, iš musų jaunuolių, įdomaujant, koks geresnis gyvenimas—pavieniui ar susiporavus. Tai yra keisti įdomavimai kaip vienu taip ir kitu.

Nors jau seniai žmonių yra pasakyta “nesigraudinsi anksti atsikėlęs, arba susiporavęs”, vienok reiktų imt pavyzdį. Vos tik pražyduš gėlė, musų jaunuomenė, 18-20 metų sulaukus, lyg keno traukiama prie meilės pažinties. Koks bus ateities gyvenimas, mažiausio klausimo apie tai niekas sau ne pastato. O šimtai ir tukstančiai iš musų jaunuomenės tarpo, tokia ankstyva meile užsikrėtusiu, liekasi nelaimingais...

Bet daugelis buva nelaimingų ir iš tokių, kurie meilę pažint neturėjo progos. Toki tankiausia to visko vengia pasimokindami pirmųjų nelaimėmis. O tokių nelaimių jie vengdami, jausdamiesi už pirmuosius laimingesniais, pasensta, pasileidžia, pripranta prie girtavimų, lošimo, ir tuomi pasidaro ir patys nelaimingi, ir nelaimės neša kitiems...

Buvo skaisti vasaros diena. Burelis jaunuomenės ir susiporavusių, sėdint jaunų pušų pavėsyje, tarp savęs kalbėjosi. Pabaigus Zigmui kalbą, viena jauna moteris nuleido galvą ir ašaros ėmė riedėti jai per veidus. Ilgai ji nelaukus, pakilo ir nuėjus prie tekančio upelio, ten atsėdo. Pasilikusieji pušų pavėsyje vis kalbėjosi apie įvairius gyvenimo klausimus, kiekvienam šioji ar tokį dalyką aiškinant sulyg savo nuomonės. Ant galo Zigmus pasikėlęs priėjo prie vienos jaunos mergelės, paėmė už rankos, ir pakėlė nuo žemės.

—Na, ar jau tamista pradėsi romanuot?

—Tai bene dabar ne musų dienos.

—Bet ar tamista ne apsirikai?

—Kaip tai?—ir pagriebęs ją Zigmus prisispaudė prie savęs.

—Tai jau per daug!

—Iš širdies, kaip savo Dievą myliu. Visi emė juoktis.

—Eikim, Aldute, pasivaikšiot. Ką čia su tais ženočiais... Ir tuojaus jiedu pranyko tarp žaliųjų medelių.

Eidami jiedu takeliu, pradėjo kalbėtis.

—Žinai, Zigmai, ko aš pas tave klausiu?

—Na, o kagi tokio?

—Ar esi kada nors mylėjęs mergaitę?

—Gera! Bet, Aldute, o tu man ar apie save pasakysi viską?

—Ką tokio?

—Apie savo meilę.

—Taip, visada. Tik man būtų svarbu pirmiaus išgirsti iš tavęs.

Zigmus nuleido žemyn galvą ir iš gilumos atsiduso.

—Graži svajonė. Kiekvieno lupos šiepiasi mintim meilę... Bet jos pradžia nė pabaiga dar ne išrišo nė vienas poetas, nė piešėjas, todėl ir aš negaliu pasakyt kas ir kur tą meilę pramanė, kur ji yra, iš kur ji imasi ir kur vėl pranyksta. Tik viena ką numanau tai, kad ant meilės visas pasaulis remiasi... Ir, o koks aš nelaimingas, kad aš jos nepažįstu ir nemoku pažinti!...

Kalbėdami jiedu priėjo ežerą, prie kurio stovėjo vasarnamis, kuriame niekas negyveno. Jį priėjus, lyg tyčia, ėmė lyt ir pietų pusėje pasigirdo lengvas griaustinio dundėjimas.

—Žinai, Aldute, toliau nuo šio namelio neisime, nes čia bus gerai nuo lytaus pasiliept, jei labai li.

—O! Aš niekad į šį namą su tavim neisiu.

—Kodėl?

—Ką žmonės tada pasakys?

Na, argi apie mane manai blogai?

—O kad tamista butum ir šventuoju angelu, aš vistiek su tamista į šitą namą neisiu.

Smarkiai sužaibavo ir griaustinis trinktelėjo. Aldona greit įbėgo namo vidun, duris užsidarė ir iš vidaus užsikabino. Zigmus likęs lauke vienas, spriaudėsi po mažu stov-

geliu, kad pasislėpus nuo bangaus lytaus. Žaibai kuo toliau tuo labiau plakė ir griaustinis nuolatos rusčiai dundėjo. Zigmus nė neprašė, kad Aldona jį leistų vidun.

Kur tai netoli pykstelėjo smarkus perkuno trenksmas ir staiga prasivėrė vasarnamio durys, pro kurias pasigirdo Aldonos verksmingas balsas:

—Zigmai, eik šian!

Zigmus jau gerai lytaus suplaktas, smūko vidun. Aldona prisėdė prie jo, drebėdama ėmė glauštis. Zigmus savo švarko skvernu pridengęs jos veidą, ėmė ją spausť prie savęs.

Valandėlei praslinkus, griaustinis nutilo, padangė nusiblaivė, o Aldona apsikabinus Zigmo kaklą, žiūrėjo jam į akis....

Gailutis.

Nevilok!

Nevilok manęs, gražioji, Nevilok, tavęs prašau! Kodėl manęs neatboji? Sustok, aš tau sakau.

Tavo akys vilvingos Daug man prižadėjo; Jos taip yra paslaptingos, Net mane žavėjo.

Bet, sustok, aš to nenoriu, Nevilok daugiaus, Ne aš vienas gaspadorius, Be manęs tau geriaus.

Juk tiek yra vaikinėlių, Už mane gražesnių, Tokių meilių bernužėlių, Kur kas vertesnių.

Pasirink iš jų sau viena, Tark tikrai žodeli, Kaip matysi, net ryt dieną, Turėsi Joneli.

Tau su manim laimės nėra, Jaunoji mergele, Gyvenimo karti siera, Mūsų laukia, Onele.

P. Auksikaitis.

Širdies draugui į albumą.

Ar žinai tu mielas drauge, Kodėl sunku man alsuot?... Kodėl veidas taip sunyko, Reikia taip dažnai dejuot?... Bet geriaus to nesiklauskie, Ir nelieskie man širdies, Man saulutė nusileido, Tai nedidink prapulties.

Tu laimingas, raudonveidis, Tavo dienos yr' auksinės, Tu esi eilėje tujų, Kurių jiegos geležinės.

Mano laimė palaidota, Jau seniai tyliuos' kapuos' Dienos mano skurde plaukia, Gimė, augo jos varguos'.

Mano kunas yra silpnas, Ir dvasia labai niuludus, Kiti sako, kad tai yra, Toks jau mano budas.

Klystat, klystat, gerbiemieji, Mano budas yra gasas, Tačią vargas ir tas skurdas, Plėšo, kankin jį lyg aras.

Ir jei kartais žmogaus širdžiai Ką nors blogą pasakysiu, Tad žinokie mielas drauge, Kad dėl skurdo tą darysiu.

Žmogaus širdžiai skaudžių žodžių Man už blogą neskaityk... Bet jei nebus vėlus laikas Drisiu prašyt: pamokyk.

Tu drauguži tarp audrų, Sau žaliuokie kaip medelis, Dirbkie laimėi vargingųjų Lai tau Dievas rodo kelią.

Mano dienos suskaitytos, Jau neilgai čia kentėsiu, Greitai skirsišios su pasauliu, Gal bent skurdo neregėsiu.

G. Ainit.

Eina per dienas ir naktis, o vis ant vietos stovi—Lai krodjis. Kodėl jautis priėdės atsigula? Todėl, kad negali atsisėst.

Už arklį didesnis, už šunį mažesnis — Balnas

Pirkes nesigailėsi, nes bus ramiau važiut—Skambalas.

SVEIKATA.

F.L.I.S.

MAISTAS.

Žmogus gali kiek laiko apsieit be vandens. Žmogus gali biskį ilgiau apsieit be maisto, bet žmogus gali gyventi nuo 30 iki 40 dienų be maisto tik gerdamas vandens.

Maistas kunui reikalingas dėl trijų aiškių priežasčių. Pirma, maistas suteikia kiek tik kunas reikalauja energijos atlikimui kuniškų veiklų. Antra, maistas aprūpina kuną su augimo ir patalymo medega. Trečia, maistas turi viską kas tvarko kuno dalis ir sanarius, idant kiekvienas atliktų savo užduotį. Tas tinkamas kuno sanarių darbas prisideda prie geros sveikatos.

Daugelį sykų kunas yra sutęginama su gariniu inžinieriu. Sako, jog garinis inžinierius atlieka daug darbo. Kunas irgi dirba. Abiem, inžinieriui ir kunui reikia „kuro“. Maistas yra kuno kuras kaip anglis inžinierio. Mes gerai žinome, jog inžinierius neatlieka darbą taip gerai, naudojant prastą anglį kaip gerą. Tokiu pat būdu kunui reikia gero maisto. Negalima sulaukti gerų pasekmių su prastu arba netinkamu maistu.

Mes žinome, jog inžinierius visuomet nudyla ir reikia laikas nuo laiko naujas ir jį vietas dėt. Reikia ir naujas kuno dalis. Maistas suteikia medegą, kuri pristato naujas kuno dalis. Inžinierius kiekviena dalis sutvarkyta. Visos dalys tinkamai pritaikytos. Kuno dalys turi būti tinkamai pritaikytos, kad galėtume naudotis gera sveikata. Jeigu kunas negauna maisto, kuno pritaikymui trukdoma. Jeigu trukdymas ilgas, pasekmės yra liga.

Turime suprast, jog ne visos ligos seka netinkama arba prasta maistu. Bet svarbu žinoti, jog jeigu kunas netinkamai maitinamas, negali kovoti su pavojingomis bakterijomis. Geras valgis yra būtina reikalingas prašalnimui ligų.

Tarp svarbiausių šių dienų išradimų, galima pridėti tuos, kuriuos mokslininkai išrado kaslinink valgio vertės. Sulyg mokslininkų bandymų ir nurodymų dabar galima teisingai žinoti kas sudaro gerą ir kas prastą valgį. Toks žinojimas apie valgius svarbius šiandien žmogui. Mokslininkai davė pasauliui kai kuriuos principus, kurie teisingai, bet mokslas negali nustatyti valgių, kuris visų žmonių reikalavimus išpildys. Todėl kiekvienam svarbu žinoti kokis valgis bus jo kunui geriausias, kokis valgis jo kuną geriausiai užlaikys ir po tam tinkamai sutvarkyt valgį.

Pirmiausia žinai, jog negali sekti savo nuomonę kaslininko, bet žinai, kokio valgio kunas reikalauja. Čia Amerikoje yra didesnis pavojus persivalgyti negu neužtektiškai valgyti. Daug žmonių per daug valgo. Daugiau vyru apserga nuo persivalgymo po 40 metų negu nuo darbo. Maistas, kurį kunas reikalauja pristatyt šilumos ir energijos, yra gyvuliniai rie-

bumai, daržovių aliejai, ir tokis maistas kaip bulvės, duona, ryžiai ir pupos. Prota darbas nereikalauja daug maisto už kunišką darbą. Žmogaus, kuris lauke atlieka sunkų darbą, ypatinai žiemoje, reikalauja daug maistingo maisto idant būtų nergijos atlikt jo darbą. Todėl, ledo kapotojai, medykirtėjai ir kiti lauke dirbantieji darbininkai, paprastai naudoja pupas, žirnių sriubą, sudytą kaulieną ir lašinius.

Kunas reikalauja valgyti mėsos tik sykį į dieną. Zuvys ir kiaušiniai tiek stiprumo duoda kiek mėsa. Mėsa kune palieka atmatas, kurias, kaip kurios kuno dalys turi išvartoti. Todėl, kuomet žmogus valgo daug mėsos, tos kuno dalys per daug dirba. Ir tas neatneša geros sveikatos.

Daugelis žmonių nevalgo daržovių. Jeigu galima, reikia valgyti nors tris žalias daržoves per dieną. Daržovės priduoda tuos maisto sudėtines, kurios kunui būtinai reikalingos ir apart pristato reikalingą storumą. „Vitamines“ yra maisto sudėtiniai, kurie gyvenimui labai svarbūs, tik verdant nustoja kiek naudingumo. Todėl reikia kaip kuriuos valgius kasdien valgyti žalius. Vaisius, salotas ir salieras reikia žalias valgyti.

Vaisiai turi užimti svarbią vietą. Vaisiai prašalina prietvarą. Labai sveika dantims ir priduoda minerališkos druskos kunui. Kasdien reikėtų valgyti sykį mėsos, nors tris daržoves, daug žalumynų kaip vaisių, salieros ir salotų. Kartais nebrangus maistas daugiau maistingesnis negu tas, kuris brangiai kainuoja. Reikia gerai apsirūbežiuoti koks valgis ypatingai kunui geriausias ir valgyti tokį. Nevalgyk visokių valgių arba per daug paskonintą. Paprastas valgis geresnis ir sveikesnis. Bulvės, mėsa ir pienas daug geresni už pyragus, saldinius ir pažtelus.

Nereikia pripratinti vaikus prie saldžių daiktų. Paprastai vaikai mėgsta saldinius, pyragus, paštelus ir t.t. Kuomet pavalgo saldžių daiktų, jau bulvių, mėsos ir pieno nenorės. Jau nenori valgyti. Sumenksta ir mažiau pradeda svert. Pasi-darė nerviški ir nekantrūs ir gerai nemiega. Mokykloje ir negali atlikt užduotį. Tas viskas yra pasekmės prasto, netinkamo valgio.

Per keliatą metų ištyrinė-jimai rodo, jog randasi daug netinkamo maitinimo tarp vaikų, bet kalbama mažai apie netinkamą suaugusių maitinimą.

Seimyninkės darbas ištikro sunkus. Gera seimynin-kė visiems turi pritaikinti kuonaudingiausią valgį. Be-veik visuomet jos kaltė kuomet seimynos nariai jaučia-si nesveiki, paįsė, nerviški, galvą skauda arba kuomet negali pramigt.

Seimyninkė turi žinoti, jog ji netik turi gamint valgius, bet ir tinkamą valgi, turėda-ma omenyje geros sveikatos reikalavimus. Gera seimynin-kė, kuomet mato, jog jos seimyna nerviška, tuoj duos žiemys daugiau pieno ir dar-

žovių. Kiekvienas vaikas tu-ri gerti nors kvortą pieno per dieną ir suaugęs nors pus-kvortę. Jeigu negalima gauti, tai reikia vartot dau-giau daržovių, kaip tai, ko-pustų, salotų, pupų ir kitų, žalių daržovių.

Vienoj kolonijoj Suv. Val-stijų viešos sveikatos biuras pasivėrė tris tukstančius mo-kinių ir pusė iš jų svėrė ne-tinkamai. Stebėtinas fak-tas, jog tas buvo mokykloje, kur beveik visi vaikai paėjo iš turtingesnių tėvų.

Bandyta sužinoti kodėl vai-kai netinkamai svėrė. Buvo rasta, jog daugumas vaikų visuomet turėjo pinigų ir nieks juos neprizūrėjo kaip tuos pinigus jie praleido. Daugelis iš tų vaikų kasdien ėjo į teatrus pamatyt kru-tančius paveiklus, tuoj iš-mokyklos išėję, ir taip dary-mai negavo kasnakt jiems reikalingo dešimts valandų miego. Kaip pasekmės, pa-budo nuvargę ir be noro valgyt pusryčių. Daugelis ė-jo į mokyklas be pusryčių. Eidami namo pietų, išalkę, nusipirko saldinių arba py-ragėlių ir kuomet parėjo na-mo, negalėjo valgyt sveiką, šiltą valgį, kurį motinos pa-gamina. Ir tas pats popiet, kuomet päreina iš mokyk-los.

Motinos turi ypatingai prižiūrēt vaikus. Bet suaugę irgi turi reguliariškai val-gyt ir tik tris syk per dieną.

AR JUSŲ PINIGAI DIRBA?

Tarp svarbesniųjų bankų Worcesterj yra Worcester Mechanics Savings Banka, 311 Main Street.

Per metų metus ši banka dirbo patarnaudama visiems žmonėms, ir ypač atkreipė atydą į darbininkus žmones, nepaisydama jokių žmonių nusistatymų tikyboj ar tau-toj. Del tos priežasties reik-ia ją remt.

Tukstančiai mus skaityto-jų visi nesvarsto apie svar-bumą taupymo pinigų, bet laiko paslėpę, kur nieko ne-uždirba, ir kur lengvai gali-ma sunaikinti ugnim, ar va-gyste. Priverskit pinigus už kuriuos dirbat dirbt delei jusų gaunant nuošimtį. Jus niekuo-rem nesiremsit ant pinigų, kuriuos uždirbat, bet ant pi-nigų, kuriuos nepraleidžiat. Sudėkit pinigus į šią stiprią finansinę įstaigą ir kuomet jus miegosite, jusų pinigai dirbs del jusų. Ši banka iš-mokėjo 4½% nuo sausio, 1919, ir niekuomet mažiau negu 4% nuo 1851 metų.

Mes norim persergēt skaitytojus nuo pirkimo į-vairių šerų nepasitarus su banka kaslink jų vertės. Šios bankos viršininkai vi-suomet meiliai suteiks patar-imus apie idėjimą pinigų, ir tie svarbūs patarimai nie-ko nekainuos jums; delko ne pasinaudot tuomi?

Nuošimtis suteikiamas 15 dieną kiekvieno mėnesio. Pa-sitarkit, kuomet reikia pa-tarimų, o tuom tarpu dėkit pinigus į Worcester Mecha-nics Saving Banką. Banka priima už gyvus pinigus Karės Taupymo markes ir penktos laidos Paskolos bo-nus.

KIBIRKSTĖLES.

Praėjusieji metai buvo nelaimingiausi tiems, kurie tu-rėjo gaut. Stasys Storas tu-rėjo gaut iš nabašninko Jo-no Plono \$25, negavo. Pilė-nas turėjo gaut iš „Laisvės“ \$10,000, negavo. Kunigas Janušas turėjo gaut iš Ra-go \$50,000, irgi dar negavo. Mat, lengviau duot, negu gaut—Dzukas.

Tas Bagočius tik gi slap-tybė ir nemoka užlaikyt. Štai, dar visi tyli, o jis „L. Žiniose“ ėmė ir išpasakojo, kad Amerikos lietuviai kėlė revoliuciją prieš registraci-ją ne dėl \$10 mokesties, bet dėl to, kad atstovybė regis-traciją paskelbė Amerikos lietuvių nepasiklausus, skelbt ją, ar ne—Dzukas.

Tas Worcesteris tai turi but koks nors, stebuklingas „krajus“, kad iš ten ir diplo-matai, ir „merčandai“ sau pačias importuoja; kurie liuosnoriai to ne atsiekią, tai su teismo pagelba priver-čia taip, kad turi „bit po siemu“—Guz.

Kaip ponas Račkauskas keliavo į Lietuvą, tai Sanda-ra be jo negalėjo laikyt savo seimą, ir seimą atidėjo, o kaip p. R. sirgo, tai seimas galėjo atsibut kad jam ir ne daly-vaujant. Kodėl seimas vėl ne atidėta?—Mik.

Ponas Draugas pataria laisvamaniams kelt protes-tus ir rašyt rezolucijas prieš Lietuvos atstovą, kam tas apsiženijo su vyte ir „paėmė šliubą su mišiom“. Ura, ura! ponas Draugas—Guz.

BE PIENO NĖRA ŽMOGAUS.

C. HOUSTON GOUDISS.

Pienas yra daugiau negu žmonijos pamatas valgiuose. Yra auklėjimo ramentis. Tik tos tautos turtingos pienu yra turtingos žmonijos vadais, meto-domis ir moralais. Vartojimas pieno maiste parodo rubežių tarp civili-zuotų žmonių ir užmigusiu, nemokin-ty.

Milijonas gerai išpenyti karvių Austrijoj ir Šveicarijoj gal but pra-gesė karė. Milijonai karvių šioj sa-lyj prisidėjo palaikoms alijantu, ir šiandien tos pačios Amerikos karvės palaiko našlaičius Europoj, kurie nekaltai nukentėjo iš priešasties karvių skerdimo.

Pienas yra maistas, be kurio negalima apsieit. Jame ganta sudėjo visus tuos elementus, reikalingus su-teikimui kuro palaikyt šilumą ir e-nergiją kune, ir subudavojime kau-ly, raumenų ir celių.

Tyras pienas yra užtikrinimas prieš ligą. Priešišia sistema prieštaraut prieš bakterijas. Nešvarus pienas yra vienas iš pavojingiausių li-gos skleidėjų. Tame ir reikalas šva-raus pieno namuose.

Svarus, šviežias pienas neturi už-vaduotoji. Bet, atsiužiurint į esan-čias aplinkybes, tik mažas nuošimtis tautos pieno pasiekia vartotojus pa-gelbiaujančioj geroj formoj. Dėlto, Bordeno Išgaruodintas pienas pripa-rodė savo vertę visur.

Šis užtikrintas maistas visai šeimynai yra tik maistingas pienas iš sveikų karvių, ekspertų prižiūrėtu, su vandeniu atskirtu, ir tyru cukrum pridėtu. Yra sterilizuotas švartose blėšinėse, taip kad pasiekia vartotoją sveikoj formoj.

Pridėk prie jo reikalaujamą kiekį vandens, ir turėsit geru pienu dėt virimo, kepimo, ir panašių reikau-nerasit geresnio būdo priėmimo ma-isto, kurį ganta pagaminu vien val-giu. (Atspaudinta su leidimu iš Forecast, kovo, 1921.)

SUSIVIENIJIMAS LIETUVIŲ AMERIKOJE
DIDŽIAUSIA LIETUVIŲ APDRAUDOS IR PASALPOS ORGANIZACIJA SUVIENTYSE VALSTIJOSE.
KURIOS TURTAS ARTI \$500,000.00
Nuo susiorganizavimo iki šiam laikui išmokėta \$248,587.80 pomirtinių. Pašalpy išmokėta \$247,687.15
SLA. kuopos randasi visuose didesniuose miestuose. Nariai pri-imami nuo 18 iki 50 m. amžiaus. Visi nariai gauna laikraštį „Tėvyne“ dovanai ir talpi gauna SLA. išleistas knygas už pusę kainos.
POMIRTINIAI SKYRIAI—\$150, 300, 600, IR 1000.
PASALPINIAI SKYRIAI—\$6.00, 9.00 IR 12.00
I SAVAITĖ.
Del platesnių informacijų kreipkitės šiuo adresu:
Lithuanian Alliance of America,
307, WEST 36-TH STREET, NEW YORK, N. Y.

«KŪDIKIŲ GEROVĖS SKYRIUS DEL APRŪPINIMO MOTINŲ IR JŲ KŪDIKIŲ SVEIKATOS.

Mūsų skyrius, mūsų laikas yra labai gėrimas reikiama žmonėms būdams maitinti ir maitinti juos kūdikiais.

Kūdikis aprūpinamas ir po-astinamas yra dalykas gyvas oras, kuris yra būtina ir tiesa ir mes žinome, kad tai yra dalykas, kurį mes turime reguliariai palaikyti, kaip ir kitus dalykus.

STRAIPSNIS VIII.

Penėjimas iš bonkūtės Prigelbsti Žindimui.

Pasitaiko, kad motinai nusilpus, arba susirūpinus, arba per greitai grįžus prie namų ruošs, jos pieno neužtenka kiekįje ir kokybėje. Tada prigelbiantis penėjimas yra dažnai pageldatausias, ir, jei priimtas, tai geriau yra matyti, jei tarpais su žindimais. Tuo būdu krūtys yra reguliariai žindomos, o tas svarbu, kadangi ne-vartojamos, pieno liaukos nesunkia pieno, ir kudiškis gauna užtektinai maisto. Taip pat svarbu motinai valgyti kuodaugiausia maitinančių valgių, kaip, pieno, smetonos, kiaušini-ų, mėsos, šviežių daržovių, vaisių ir geros duonos, imant ir didelį kiekį skystų valgių. Šviežis kiaušiniai, suplakti į džiovintą pienu, yra labai maistingi, gardūs ir skanūs.

Jei kudiškis buvo krutimis penimas karį laiką, paskui pastatytas prie bonkūtės, tai išmintinga, iki jis kiek aspapranta su naujuoju maistu, iš-pradžią vartot silpnesnį atmiešimą, negu kad yra nurodoma jo amžiui. Mišinį galima stiprinti kas pora die-ny, iki atitinka jo amžiui. Jei ku-dikius rodo ženklų negero virškinimo, tai tuoj reikia vėl grįžt prie silpne-rio mišinio. O jei jis rodo pasten-kinimo, užauga 4-6 uncijas kas savai-čė, nevemia, ir tvarkingai liuosuoja vi-duriukus, tai gali buti tikras, kad maistas yra tinkamo stiprumo ir kie-kiu.

Penėjimų Tarpai.

Iš pradžių per keletą savaitių mes rekomenduojame penēt kas dvi va-landas; bet galima keist šitą pri-stitaikant prie kudiško savybių. Ka-dangi vienas kudiškis valgo daugiau, o kitas mažiau, tai negalima nustaty-ti griežtai kiek reikia duot. Motina turi geriau žiūrēt kaip kudiškiui ei-nasi, negu kaip rašoma knygoje. Ne-kurie žinovat sako, buk reikia penēt kas trys valandos, nes esą jį laikų viduriam išsiluosuoja. Jei tas rei-kingas padaryt, tai rekomenduojame pakeist dvi-valandinį penėjimą pri-dedant kas sykį po dešimtį minučių iki bus penima kas trys valandos.

Nedapenėjimas.

Dažniausiai kudiškiai yra perpenimi, negu nedapenimi, bet jei vaikutis ver-čia atūmus bonkute, arba prieš pada-vimą sekantių sykų, tai reikia kas-dien didint mišinio stiprumą iki kudi-škis bus patenkintas.

Perpenėjimas.

Jei kudiškis neramiai miega, ve-mia dažnai, arba turi liuosus vidurė-lius, tas rodo, kad jam per daug ma-isto duodama, arba per dažnai, arba kad jis trys valandas, nes esą jį gali suvirškinti. Jei vaikas žindomas, tai reikia pailgint penėjimo tarpą iki ke-turių valandų. Del kudiški, kurie pe-nimi iš bonkos, reikia per pus suma-žint didimo kiekį, iki viskas atsitais-ys. Jei tas negelbsti tuoj šaukis daktaro.

Turi savo kudiškį išlaikyti sveika ir stipru. O kudiško sveikata pilnai priklauso maistui ir rūpesčiui, kurį jam suteiki. Kudiškį reikia kasdien mautyt ir reguliariškai maitint. Jei negali žindyt jo, tai pabandyk Borden's Eagle Pienu. Tai pirmiausias kudiškių maistas—padarytas iš riebaus karvių pieno ir rūpus cukro—ypatin-gai kudiškiams. Jis gydytojų reko-menduojamas. visur del jo kokybės ir vienodumo. Per keletą gentkarčių tukstančiai motinos išaukėjo savo ku-dikius Borden's Eagle Pienu. Dėlto, kad jį rekomendavo draugai ir kad jos rado jį patenkinančiu.

Rasta faktų, kad augimo periode vaikai labiausia tampa nedapenimi. Regis jie valgo užtektinai ir gana, bet tikrenybėje jų maisto neužtenka. Neseniai daryti eksperimentai moky-klos vaikų tarpe įrodė, kad Eagle Pienu labai veiklus taisant nedape-nčius kudiškius. Kiekvienas kudiškis turi gaut energijos, kuria Eagle Pie-nas suteikia. Jaunas kudiškis turi gaut kasdien du šaukštuku Eagle Pienu, atmiešto trejais ketvirtadaliais puodelio virinto vandens. Duok pa-ryčiaus ir pavakariaus. Senesni vaikai jį labiau mėgsta su ginger ale, vaisių sanka, suplaktu kiaušiniu ir skanskoni-u.

Skaityk šiuos straipsnius kas savaitę, ir pasidėk atėčiai.

SUGRAŽINKIT LINKSMAS DIENAS!
SUGRAŽINK ATGAL DRAUGISKUMĄ, MEILĘ, DAINAS,
MUZIKĄ IR ŠOKIUS, TŲ LINKSMŲ DIENU,
KURIOS JAU PRAEJO...

Įsigyk GRAFONOLĄ, kuris palinkamins jusų namus, Lie-tuviški Rekordai, padaryti Lietuviškų artiatų: dainos, monologai ir muzika.

Mūsų krautovyje randasi didelis pasirinkimas REKOR-DŲ ir mašinių. Iš kitų vietų lietuviai norinti įsigyti Grafo-rašykite mums, reikalaukite katalogo, pridėjus savo adresą nolą arba lietuviškų rekordų ir už 2c. stampą, adresuojant

M. PALTANAČIČIA,
15 Millbury St. - Worcester, Mass.

SKAITYK SU ATYDA.

Jeigu kas rengetės arba turinti laiko parsitraukite kam netikėtai prisieitų grei-tu laiku išvažiuot į Lietuvą, arba savo senus pasus rusų, tai atminkite, kad norint gaut pasą nuo Lietuvos At-stovybės Washingtone, rei-kia pristatyt savo kokius nors dokumentus, parodan-čius, kad paeini iš Lietuvos. Kas jokių dokumentų neturi

savo metrikus iš Lietuvos arba savo senus pasus rusų duotus; susiraskite, nes ki-taip negalėsite išvažiuot lai-kui atėjus. Be abejonės šis pavasarij daugelis norės nu-nors dokumentus, parodan-čius, kad paeini iš Lietuvos. Kas jokių dokumentų neturi

LIETUVOS KVOTA PASIBAIGĖ.

Skaitant žmones Ameri-ko viskas reikia sugatavot koje 1910 mete daugelis lie-tuvių save užsirašė lenkais, ir pasiūst, kad pasażierai galėtų prisirengt ir kada rusais ir vokiečiais, todėl pa-gal kvota atsidarys, kad galėtų nuosimti, lietuvių meti-nė kvota dabar nedidelė ir laivakortės, siunčiame pini-gus ir darome visokius do-kumentus. Kada ko reikės, Taigi kas mano savo gimines čia pasitraukt, dabar iš lai-

PATARKITE.

-Kas tik siuntėte pinigų tiek kiek davė. Kada pini-gus siunti į svetimą šalį, tai ko greičiau saviems, tai perki tos šalies pinigus; kar-kaud jie greičiau pinigų pa-siimtų iš nurodytų bankų ir tu apsimaityt litais, nes auk-sinam puolant kožną dieną, pinigai pasiūsti nyksta, eina ant nieko. Nekurie žmonės mano, kad galės pinigų at-gal atsiimt doleriais ir gaut

blėdies padaro.

MES SIUNČIAME DOLERIAIS.

Matydami, kad daugumas žmonių apsigavo siūsdomi ir Amerikos doleriais, jeigu auksinai, mes dabar sutai-sėme pinigų siuntimą pagal tą kursą, kuris bus dienoje išmokėjimo. Taip siūsti pi-nigai negali sudilt savo ke-mus.

M. PALTANAČIČIA,
15 MILLBURY ST., WORCESTER, MASS.

GREITUMAS!!
Ant Amerikonišku Lavių
Prisiusk žemiau padėta kuponą da-bar, jeigu ketini važiuot į seną kraštą, arba jeigu nori parsitraukt gimines čion. Prisiūsime knygtę, atspaudintą jusų kalboje dykai!
Sužinosi apie greitus Amerikoniškus laivus, kurie pasluo geriausia vertę tavo doleriaims. Parasyk dabar!

IS KALNO UŽMOKĖK
Jeigu mylimėji, atvažiuoja į šita šalį parašyk del iškalno užmokėjimo žinut.

Prisiusk Šitą Blanką:

INFORMACIJOS BLANKA. U.S. Shipping Board
U. S. Shipping Board, Passenger Dept. 823BZ.
45 Broadway, New York City.
Malonėkite man prisiusit, be privalumu, S. V. Valdžios knygtę apie kelionės faktus, ir infor-macijas apie S. V. Valdžios laivus - Europą.
Mano vardas
Gatvės numeris
Miestas Valst.

UNITED STATES LINES
45 Broadway, New York City.
110 S. Dearborn St., Chicago, Ill. 75 State St., Boston, Mass.
155 Congress St., West, Detroit, Mich.
Valdo veikimus
U. S. SHIPPING BOARD.

KAIP SODUS REIKIA AUGINT.

Sodas vaisinių medžių.

Kiekvienas, kuris turi žemės sklypą, mėgsta turėti nors ir ne didelį sodelį vaisinių medžių, ir todėl stengiasi kiek galint tokių medžių prasimanyti. Vienok pirmiausia reikia gerai įsitęmyti, kad kaip kiekvienas dalykas, taip ir sodas turi savo reikalavimus, kuriuos ne išpildant, nereikia tikėtis sau naudos.

Prie sodo užvedimo labai tankiai pasitaiko klaidos, kurių reikia kiek galint vengti. Kad apsaugot nuo klaidų, pirmiausia reikia gerai apsiskaityti, su koku tikslu sodas norima užvesti.

Sodas duoda didelę naudą žmogui, jei jis atsidedęs juom rūpinasi. Jei bus dedama pastangos sodo priežiūrai, nauda iš jo bus per kelis dešimtus metų, bet jei sodas, jame auganti vaisiniai medžiai, bus palikti tik savo likimui, tada, suprantama, iš tokio sodo žmogus jokios naudos ne turės. Užtai gi kiekvienas, kuris nori turėti sau naudingą sodą, privalo iš anksto su juo reikalavimais apsipažinti. Atminti reikia, kad gerą sodą išauginti norint, reikia jį kuodaugiau prižiūrėti, kuomet medeliai yra dar maži, nes suaugusius medžius jau sunku yra sudaldyti ir priversti prie žmogaus norų pildymo, o kad ir atsiekus tą, tai reikia labai daug darbo tam padėti.

Siaurvakarinėse valstijose ukininkai augina sodus daugiausia tik savo šeimos reikalams, kad užsiaugintus vaisių savo apsirūpinimui, ir labai retai kur yra sodai didesniuose plotuose auginami.

Jeigu rengiamasi užsivesti nedidelį sodelį, tik savo reikalams, reikia tada prasimanyti medelių įvairaus turinio, nors po mažą skaitlių, ir tai visokios rūšies, ankstyvesnių ir vėlyvesnių, kad per visą vasarą ir vėlyvojo rudens metu turėjus vaisių, kad medžiai ne rėpsotų tušti. Prie čiepu pirkimo, jei pačiam ne numanu, ne kenkia pasiprašyti žmogus, kuris apie juos nusimano, kad duotų patarimą koki yra naudingesni, ir pažintų čiepu vertę, nes kaip visame, taip ir čiepu pardavime, kartais pasitaiko ir prigavyščių. Jeigu gi rengiamasi prie užvedimo didesnio sodo, kad iš jo pasidarius pinigų parduodant vaisius, tada yra kas kita. Tada jau reikia sodinti didesni skaitlių čiepu vienos rūšies ir vieno skyriaus, kad surinkus daugiau vaisių vienos ar kitos rūšies.

Parinkimas sodui žemės.

Rengiantis prie sodo užvedimo, pirmiausia reikia parinkti tinkamą plotą ir tinkamą žemę yra tai molis su juodžemiu, kur gerai medžių, kad trusas ne nueitų perniek. Jeigu žemė sodui bus ne tinkama, tai visas darbas ir rūpestis bus pernėk. Žemė per daug smiltinga, šalta, šlapia, sausa ir kada, nėra tinkama sodo medžiams, o jei ten sodas nuo karto ir pasirodytų pasekmingu, tai jis gyvutų tik metus, kitus, ir paskui imtų nykti ir galutinai visai išnyktų. Sodui geriausia žemė yra tai molis su juodžemiu, kur gerai auga javai, nes tokia žemė turi savyje užtektinai maisto augalų šaknims. Žemė molio, su smilticia ar žvyriumi, kaip vandenį perleidžianti, jei tik savyje turi maitingumo šaknims, sodo medžiams irgi yra gera.

Riebus molis, sunkus, kaip vandenį neperleidžiantis, geriau kiek tinka obelims ir slyvoms, bet niekad tokia žemė netinka vyšnioms ir grūšioms. Bet jeigu tokioje žemėje, kaip tai daugiausia yra, randasi šaltiniai, ar taip vadinami rudenį, iš kurių vanduo visuomet alma ir žemė yra vandeniui patulžus, tai ten jau medžiai, o ypač vaisiniai, ne augs, tik skurs, treš ir nyks naudos ne išduodant.

Kur žemė susideda daugiau iš molio negu kitokio grūnto, irgi vandenį nelengvai perleidžia, todėl prilaiko drėgnumą ir yra šalta. Ant tokios žemės galima auginti sode lius, bet vien tik obelių, ir tai tik ankstyvų, arba vasarinių, nes vedančios vėlyvą, rudeni vaisių, šaltoje žemėje vaisių sunokint nespėja.

Smiltynai, kaip žemė labai lengva ir greitai perleidžianti vandenį ir dėl sausumo greitai įkaistanti, sodams irgi nėra tinkama. Tokią žemę, jeigu joje auginama vaisiniai medžiai, reikia tankiai tręšti, bent apie medžius, kad žemę padarius sunkesne, kokia vandenį greitai nepraleidžia ir tuomi vandeniu neleidžia greitai išplaut šaknų maitingumo sultis. Gi smiltynuose,

kuriuose šiaip taip auga koki javai, galima auginti vyšnykus, bet ne kitokių vaisinių medžių sodus.

Kalkinė žemė netinka taip vadinamiems kauleliniams medžiams (vyšnios, slyvos, pyčios ir kitoki, kurių vaisiuje yra kauleliai), bet yra gera sėkluočiams (obelys, grūšios ir kiti, kurių vaisiuose yra sėklos) ir vynuogėms, nors tokia žemė būtų akmenuota ir sausa. Dūrpžemis, kaip visuomet šlapia ir šlapia šlyną prilaikanti žemė, nėra tinkama auginimui jokių medžių. Kartais galima dūrpžemyje auginti slyvas ir kaikurias obelis, bet reikia labai daug priežiūros, ir tai medžiai auga ne ilgai, kadangi anksčiau ar vėliau, jų šaknys ima put ir tada medis jau turi mirt, nors ir daugiausia rūpesčio būtų dedama jų atgaivinimui.

Žemės sluogsnis gilumoj.

Renkant sodui žemę visuomet reikia atkreipti atydą žemės sluogsnio gilumoj, kadangi sluogsnio giluma turi didelę reikšmę medžio šaknims.

Sluogsnio giluma šešių pėdų yra užtektinai, kuomet per šešias pėdas žemės sluogsnis yra vienodas, arba susideda jis iš vienodos žemės, kadangi taip giliai medžiai leidžia šaknis, tad tokioje gilumoje turi būti užtektinai šaknims maisto.

Jeigu žemė yra nevienoda, sakysime, paviršium yra smiltis, o giliau molis, arba atbulai, tada tokia žemė jau reikia išdirbti, suvienodinti, sumaišyti ją. Žemė sodui bus gera tada, kada ji nebus per daug kura, išalus, ir pusėtinau perleidžianti vandenį.

Jei paviršium žemės eilė yra derli, bet lipni, ar tai turinti savyje uolą, ar dalį gipso, ir dėl to nepraleidžianti vandenį, ji sodo auginimui nėra tinkama, nes medžių šaknims reikalingo maisto ji ne suteiks. Žvyrius, smilties gilus sluogsnis arba kad ir po eile tinkamos žemės būtų žvyrius, ar kalkės, net ir išalusios žemės sluogsnis, jei jis bus gilumoje, kurioje yra medžių šaknys, lyginai sodui nėra tinkamu, nes tokia žemė lengvai leidžia vandeniui išplaut visas sultis, kuriomis medžių šaknys maitinasi.

Žemės drėgnumas.

Atsakantis žemės drėgnumas lošia labai svarbią rolę ant augimo ir tarpimo taip medžių kaip ir visų kitų augalų. Drėgnumo laipsnis vienok sunku yra nurodyti, kadangi žemės drėgnumas visuomet paeina nuo to, kokioje vietoje žemė yra, ar prie vandens stovinčio (ežerai), ar tekančio (upės), paskui dar prisideda ir klimatas, nes vienur lyra tankiau, kitur rečiau, ir žemės stovis, kadangi prie šlaito vanduo greičiau nubėga, gi lygumose ilgiau stovi.

Žemė, kurioje auga kviečiai, paprastai, tankiausia yra tinkama sodų auginimui. Lengvesnė žemė gali būti persausa teliems vaisiniams medžiams, pav. slyvoms ir obelims, o galiaus ir grūšioms; šitie medžiai tokioje žemėje nors auga, bet jų vaisiai būva be tvirtumo, silpni, ir be laiko krinta nuo medžių, ne sunože.

Žemė, kuri sluogsnio gilumoje, ar savo paviršiuje prilaiko vandenį, ir todėl, kaip jau sakytą, medžių šaknys greitai puva. Jeigu vanduo nėra perleidžiamu žemės paviršium, tai dar pusė bėdos, nes vandenį galima nuleist prakasus grabukes, bet jei vanduo nepraleidžiamas sluogsnio gilumoj, jau pagelbos nėra ir medis turi žūt.

Žemės nuotakumas.

Geriausia sodus auginti žemėje, kuri nuotakumu stovi nulinkus, ar pašlijus į rytus, pietus, arba į kampą pietų ir rytų. Toks nuotakumas medžiams suteikia užtektinai saulės šviesos ir šilumos, ir apsaugoja nuo šaltų vėjų, kurie visuomet pareina iš šiaurės arba šiaurės ir vakarų pusės. Žemės nuotakumas vakarų pusės sodų medžiams yra kenksmingas, kadangi laike medžių žydėjimo tankiai iš tos pusės pučia šalti vėjai su buriais šalto lytaus, ir gadina žiedus ir mezgančius vaisius.

Lygumose žemė šyla vienodai, bet ir šalti vėjai su šaltu lytumu iš visų pusių vienodai vargina. Kad užbėgus sodo medžių vargu, yra reikalinga iš šiaurės ir vakarų pusės susodinti tankias eiles paprastų medžių, arba užtvėrti augštas tvoras, kad tuomi padarius sodo medžiams užvėją.

Žemės nuotakumas iš šiaurės sodo medžiams yra kenksmingiausias, kadangi iš tos pusės gaunama mažai saulės, o per daug

(Dar bus)

DARBO DEPARTAMENTAS.

Darbo Departamentas Kongreso įsteigtas 1912 m., ir įstatyme, kuris įsteigia Departamentą, jo tikslas paaiškinama sekančiai: globoti, pakelti ir išplatinti S. V. darbininkų gerovę, pagerinti jų darbo padėjimą ir naudingų darbų progas. Tas aktas, užrašytas musų įstatymuose, pripažįsta tiesas darbininkų, kurie didumoje randasi Suv. Valstijose. Parodo, jog valdžia galutinai ir neatšaukiamai priėmė įstatymą, dėl kurio pasaulio dirbantieji kovojo per amžius.

Savo tikslu globa, pakelti ir išplatinti tautos darbininkų gerovę, Darbo Departamentas neturi tiesą teikt speciališkas ypatingas tiesas darbininkams. Departamentu tikslas yra apsaugoti darbo tiesas, pagerinti darbo sanlygas, ir pagerinti naujingo darbo progas. Tas darbas apima didelį veikimą.

Dabartinio Darbo Departamento augimas ir išplatinimas agitacijos, kuri prasidėjo po civiliška kare, kuomet pastangos dėka, idant federališka valdžia pripažintų šalies darbininkus, 1884 m. Vidaus Departamente buvo įsteigtas Darbo Biuras. Po to pastangos dėka, idant darbininkai turėtų atstovą prezidento gabinetu. Tas užsibaigė įstatymo priėmimu ir prezidento Tafto užtvirtinimu Kovo 4, 1913 m., ir Darbo Departamentas tapo įsteigtas, ir prie jo pridėta Darbo Biuras, kuris dabar vadinama Darbo Statistikų Biuras, Vaikų Biuras, Imigracijos Biuras ir Naturalizacijos Biuras. Įstatymas duoda tiesą Darbo ministeriui suteiktų pramoniškus nesušipratimus, kurie jam pavedama.

Kiekvienas iš tų biurų atlieka savo ypatingą darbą kaslink darbininkų gerovės. Imigracijos Biuras prižiūri ateivius ir sulyg įstatymų, Kongresui sutinkant, apsaugoja darbininkus nuo blėdinę konkurencijos iš užrubežių. Naturalizacijos Biuras apsiima paverst ateivius, kurie čia atkeliauja, tinkamai piliečiais, kurie gali savo vietą užimti musų tarpe. Darbo Statistikų Biuras Departamento kontroliuoja Departamento darbo reikalavimus ir aprūpina, pristato visas reikalingas informacijas ir visuomenė ir darbininkams apreiškia apie darbą, algas, ir darbo sanlygas ir gyvenimo išlaidas.

Conciliation Service, Sutaikymo Biuras, kurį Darbo ministeris prižiūri, bando nukreipti arba sutaikyti pramoniškus nesutikimus ir bando pagerinti santykius tarp darbininkų ir darbdavių. Moterų Biuras ir Vaikų Biuras dirba dėl moterų ir vaikų gerovės pramonėje. Darbo Tarnystė bando surast nedirbančiams darbus.

'Percentum' įstatymas. Negalima tikrai pasakyti kiek viso ateivių sulaukta nuo atkeliavimo į šią šalį per pereinamus metus kaip pasekmės "percentum limit" įstatymo, bet kaikurie sako, jog

Influenza

užpuola žmones nepaprastu greitumu. Šaltis, skausmas galvoje, nugaroj, rankose ir kojose, raumenų sustyrimas, karštis, ir silpnumas, apreiškia ją. Ką daryt? Gulkit, arba bukit namie kol sergati ir vartokit

Severos Piles del Šalčio ir Gripo.

Seikit pamokinimus ant skrynūtės. Kaina 30 centų. Kvėpavimo organai beveik visuomet užkliudyti ir yra saugu turėti namuose

SEVEROS BALSAMAS KOSULIUI

Kainos 25 ir 50 centų.

Gerklė yra tankiai skauda ir raudona, bet bus pagydyta, jei Severo Antiseptol

Yra vartojamas išplovimui jos, arba nosies, idant sunaikinus bakterijas, ir užlaikius tuos kelius atvirus. Kana 35 centai.

Viršimnėti sutaisymai pasiduoda aptiekose. Visuomet reikalaukit "Severos," neimkit kito.

W. F. Severa Co., Cedar Rapids, Iowa.

nuo 500,000 iki 1,000,000. Pastarasis skaitlius gal perdeldis, tuomet galime imti pirma—500,000.

Šiaurinės ir vakarinės Europos šalys nepripildė savo kvotas, nes tik 46 nuošimtis, kurie galėjo atkeliuoti, buvo įleista. Iš kitos pusės, 95% metinės kvotos pietinės ir rytinės Europos ir aziaškos Turkijos buvo įleista, ir kvotos beveik visų šalių, apart Rusijos ir Austrijos, buvo išbaigtos gana anksti. Tik 219,166 ateivai įleista iš Europos ir aziaškos Turkijos, sulyginant su 1,081,012 dėl 1913—1914.

1913—1914 m., tik 5% ateivių atkeliavo iš šiaurinės ir vakarinės ir 85% pietinės ir rytinės Europos ir aziaškos Turkijos, bet per pereinamus metus 36% atvyko iš šiaurinės ir vakarinės Europos ir 64 iš pietinės ir rytinės Europos.

Nereikalinga pasakoti, jog pildymas to "percentum limit" įstatymo buvo sunkus; rodosi pildymas bile imigracijos įstatymo būtų buvęs taip pat sunkus. Bet beveik visas kėblumas buvo tame, jog daugiausia kas mėnesis ateivių atkeliavo negu buvo paskirta. Įstatymas reikalauja, jog nedaugiau 20% metinės kvotos gali būti įleisti; ta kas mėnesis, ir per pirmus šešis mėnesius, kuomet

įstatymas veikė, musų uostai ir ypatingai Ellis Island, buvo prigrusti su tais, kurie perviršijo mėnesinę kvotą.

Birželio mėn. 1921 m., kuomet įstatymas pradėjo veikti, beveik 1,000 ateivių suvirš paskirtos kvotos prašė įleidimo į Suv. Valstijas. Padėtis baisi, ir ministeris Davis buvo priverstas laikinai įleisti tukstančius, ir vėliaus Kongresas legališku padarė aktą ir įleisti pasiliko čia nuolatai. Apie 4,200 ateivių per pereinamus metus atvažiavo suvirš kvotos ir iš tų apie 2,508 įleista laikinai tik dėl pasigailėjimo, ir tik 1,662 neįleista.

AGURKŲ MAŽIAU 42% NEGU 1921 M. Suv. Valstijų Zemdirbystės Departamentas paskelbė raportą, sulyg kurio agurkų 1922 m. užauginta 2,619,480 bušelių, arba mažiau 42% už 1921 m. Priežastis to yra, jog 1922 m. ilgas sauslakis. 1921 m. ant kiekvieno akro užauginta 71 bušelis agurkų, 1922 m. tik 50 bušelių. 1921 m. agurkai buvo užsodinta 63,220 akrų, gi 1922 m. tik 52,831.

Michigan valstija 1922 metais daugiaus užaugino agurkų 1,002,000 bušeliais. Wisconsin 365,500 bušelių; Colorado 200,000 bušelių; California 185,000 bušelių ir New York 146,550 bušelių.

KALENDORIUS IR KNYGOS DOVANOMS!

VISIEMS, užsiprenumeruojantiems du-kart savaitinį laikraštį "Vienybė" su juokų skyriumi "Taraka" metams.

KALENDORIUS, sieninis, tautišku spalvų.

KNYGOS yra vertės dviejų dolerių, "Vienybės" laidos.

Prenumeratos kaina metams \$3.50 Lietuvon \$4.50

Adresuokite: VIENYBE, 193 Grand Street BROOKLYN, N. Y.

PAIN-EXPELLERIS JUMS PAGELBES!

Kuomet sukliūmami Pain-Expellerio pagalba, Skausmas greitai apgailina ir nesmagumai — pranyksta. Ši pirmą žyplelejamą reumatisko skausmo, nervus kraštines neuralgijos, kančiančio ir riedančio į krūva strėnų dieglio, tuojaus nusipirkite šito galingo ir patikėtino šeimyninio linimento ir juom ištrinkite skaudamas vietas. Tikras Pain Expelleris turi naują INKARO vaishakenklį. Visi kiti yra pagėdžiojimai. Kaina 35c. ir 70c. aptiekose arba iš F. AD. RICHTER & CO., 104-114 South 4th St., Brooklyn, N. Y.

PIRMAS LIETUVISKAS GRABORIUS

Motiejus Čirvinskis

340 HARDING ST. Park 4156. Telefonas

Antanas J. Milleris, Lietuvius advokatas, 406 Slater Bldg., Worcester, Mass.

APTEIKA

Vienintelis Lietuvius Vaistinyčia. Visų daktarų Amerikos ir Europos Receptus sutaisome su didžiausia atyda; vaistus ir chemikalus vartojam pirmos rūšies. Budamas 6-uosius mėnesius Lietuvoje, parinkau ir pargabenau daug naujingų vaistų iš Lietuvos ir iš kitų šalių Europos. Pas mus galima gauti gyduolių nuo visokių ligų. Norėdami suėdyti pinigų ir sveikata, visados kreipkitės į mūsų aptieką, kuriame nėra galimas per tolium ateit, tai rašykite, o mes prisigisime reikalingus vaistus per Ekspresą.

A. BUDREVIČIUS, Provizorius, 93 Millbury St., Worcester, Mass.

DR. TESSMER,

Dentistas. Saugus dantų taisytojas už prienamą kainą. 506 Main St., Worcesteryje. OFISO VALANDOS: nuo 9 iki 6, o ketverykai iki 8 val. vakare. Nedėliomis nuo 11 iki 12 valandai.

Kuomet skauda jums galva arba negalite matyti skaityt ar dirbt, atekite pas mus ir mes pritaikysime jums akinius, kurie jums pagelbės.

Pope Optical Co., 397 Main St., Worcester, Mass. (Viršui Moulton's krautuvas)

PRANAS LEVERIS,

Dailydė-staliorius. Užima kontraktus ant budavojimo ir taisyto namų. Taip gi taisy ir dailina namus ir padaro įvairius medžio darbus. Kainos labai žemos. Reikalaujanti dailydės, malonėkite kreiptis pas mane, po numeriu— 15 MILLBURY ST. Telt: Park 8177. Worcesteryje.

Ar kenciate nuo vidurių nesmagumų ir nevirškinimo?

Žmonės tankiai mano, kad jie turi širdies liga arba appendicitis, ir priežasties skausmo, kuris ištkro pasina nuo goso viduriuose. Eikite pas savo aptiekorių ir nusipirkite Pepsinic Seltzer, jeigu norit pasveikt.

PEPSINIC SELTZER

yra vienintelis gyduotis, kuri palengvina nevirškimą, vidurių nesmagumus, ir normalina vėmima laiko netumo. Neturi jokių vaistų kenksmingų širdžiai. Galite gauti bile aptiekos.

Pepsinic Seltzer Co.,

